

„ÚJLATIN ÁLMOK”

Francia, olasz és spanyol szakmai műhely

Tudományos és kulturális összejövetel

Szerkesztette: NÉMETH LINDA, NYÚL ESZTER ANNA

„ÚJLATIN ÁLMOK”

Francia, olasz és spanyol szakmai műhely

Tudományos és kulturális összejövétel

Szerkesztette:

Németh Linda

Nyúl Eszter Anna

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Pécs, 2023

Felelős kiadó:
Prof. Dr. Miseta Attila
a Pécsi Tudományegyetem rektora

Szerkesztette, az összekötő szövegeket és a borítótervet készítette:

Németh Linda
Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar
nemeth.linda@pte.hu

Nyúl Eszter Anna
Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Kar
nyul.eszter.anna@pte.hu

ISBN (pdf) 978-963-626-094-1

A kötet felhasználására a Creative Commons ezen rendelkezései vonatkoznak: CC BY-NC-ND 4.0, Nevezd meg! – Ne add el! – Ne változtasd! További felhasználás esetén a szerzőre hivatkozni kell.

Felhasználás esetén így hivatkozva: *„Újlatin álmok” Francia, olasz és spanyol szakmai műhely*, szerk.: Németh Linda, Nyúl Eszter Anna, Pécsi Tudományegyetem, Pécs, 2023 | A szerkesztés lezárása és a kötetben előforduló webes hivatkozások legutolsó ellenőrzési időpontja: 2023. március 1. | A kötet a PTE BTK Romanisztika Intézetének nyilvános felületén szabadon elérhető.

Tartalomjegyzék

Előszó	5
Mrázik Julianna: Mindig a sárga úton... a tudományos kutatás során - Színdarab három felvonásban	6
A Romanisztika Intézet oktatói és doktoranduszai Párizsban jártak az EDUC Szövetség támogatásával (Wallendums Tünde és Sediánszky Nóra beszámolóí)	11
Új utakon I. - Oktatói portrék	15
Francia Tanszék	15
Olasz Tanszék	22
Spanyol és Ibero-amerikai Tanulmányok Tanszék	30
Új utakon II. – Doktorandusz szekció – Absztraktok	35

Előszó

„Újlatin álmok” címmel került meghirdetésre 2022 decemberében a Romanisztika Intézet műhelynapja. Tél volt, hideg és jöttek az ünnepek. A vizsgaidőszak, a számadás és a készülődés időszakában egy napnyi megállót adtunk magunknak. És mennyire szükségünk volt rá!

Az a kép él az emberekben, hogy a spanyol, francia és olasz ajkúak temperamentumos népek, akiknek a kultúrájában helye van a vágyaknak, a szenvedélyes lelkületnek. Ennek a tűznek a melege teremtett közösségi hangulatot és ennek a fénye világította be a szakmai kérdéseinket. A találkozó helyt adott oktatóknak, doktoranduszoknak és hallgatóknak, a távolságot leküzdve Európa különböző sarkaiból velünk tartottak a közös gondolkodásra a kollegák.

Már akkor és ott tudtuk, hogy az elhangzottakat írásban rögzíteni kívánjuk, legyen nyoma a módszertani új utaknak, a születőben lévő nemzetközi kapcsolatoknak; teremtsenek az oktatói portrék a megtett eddig utakkal példát és továbbgondolási lehetőséget; és az ifjú kutatók is az intézményi közösségbe beemelve visszajelzést kapjanak a folyamatban lévő kutatásukról.

A rendezvény végén, Luca nap lévén, búzomaggal indult mindenki útnak. Tekintsük ezt a kiadványt is vetésünk egyik szárba szökkenésének, s hogy az aratás jó lesz-e, azt a Tisztelt Olvasóra bízunk!

Nyúl Eszter Anna

MINDIG A SÁRGA ÚTON... A TUDOMÁNYOS KUTATÁS SORÁN **Színdarab három felvonásban**

Kivonat. *Felfogásunkban a tudományos kutatásra, mint Óz, a Nagy Varázsló Birodalmában való kalandozásra, időnként tévelygésre és sokszor, mint a helyes út megtalálása útjára tekintünk. Szereplők: Dorka, Favágó, Madárijesztő, Bádogember és Oroszlán, Evidencia; a Mumpicok, a Gvarangyok, a Szárnyas Majmok, a Kapuőr Kulcsár – megszemélyesítői a különféle kutatói alkatoknak, bírálóknak, a tudós, szakmai közönség tagjainak, a tudományos kutatás folyamatában résztvevőknek. Színek: a tudományos kutatás egyes fejezeteit megfeleltetjük a mese színeinek, felvonásainak.*

Az I. felvonásában, mint a mesében, „hatalmas forgószelel támad” és kutatói létre adja fejét a kutatójelölt. Milyen kalandok elé néz? Milyen veszélyek és milyen sikerek, mérföldkövek jelzik a haladását és olykor a megtorpanást? A ciklon olyan kérdések kavalkádja, mint a „Mit kutassak? Milyen módszerekkel? Ki fog segíteni? Hogyan alakíthatnak ki közösen egy mindenki számára kényelmes kutatói közeget? Mihez értek...?” Kérdések forgószelelben találjuk magunkat!

A 2. színben tanácskozás folyik a mumpicokkal. *„Néhány férfi közeledett és egy nő, mindannyian különös öltözékben. Csúcsos kalapjuk mintegy kétarasznyi magasan meredezett fejük fölé, kerek karimájára körös-körül kis csengettyűk voltak erősítve, s ezek minden lépésnél kedvesen csilingeltek. A férfiak kalapja kék volt, a nőé fehér, ugyancsak fehér köntöse redőkben csüngött le válláról, pici csillagok voltak elszórva rajta, s ezek úgy csillogtak a napsütésben, mint megannyi gyémánt. A férfiak ugyanolyan kék színű öltözetet viseltek, amilyen a kalapjuk, és fényesre suvikszolt csizmájuk szárán is kék hajtóka ékeskedett. Dorka olyasforma korúaknak nézte őket, mint Henrik bácsi: kettőnek szakálla is volt. A kis néni azonban sokkal, de sokkal öregebbnek látszott: arca csupa ránc volt, haja majdnem fehér, járása is merev.”* A témavezetők, konzulensek és tanácsadók, akikhez fordulunk és akik – van, hogy - kéretlenül ellátnak bennünket, - konferenciák szünetében, doktori órákon és másutt – megjegyzéseikkel, tanácsaikkal...Melyekből megfogadni azt érdemes, amellyel magunk is azonosulni tudunk, védhetővé (cáfolhatóvá vagy igazolhatóvá) tudjuk tenni a kutatás során.

A 3. színben végre elkezdődhet a kaland: útban a nagy Ózhoz – a Taxonómiába! Taxonómia / a rendszertan – a témánk és magunk elhelyezkedése. Olyan kérdéseket kell megválaszolnunk - témánk, fókuszunk lehatárolása céljával – mint, hogy melyik szinten vizsgálódunk? Hova tagozódik be tudomány-rendszertanilag és rendszerezéstanilag a kutatásunk? Ennek jelentősége, hogy az a kategorizáció meghatározhatja a határterületeket, de akár a kutatás során alkalmazott terminológiát, egyaránt.

A színdarab II. felvonásának 3. színében kalandozások veszik kezdetét Óz Birodalmában. Az első a Halált Hozó Pipacsföld. Megfeleltethető a kvalitatív kutatásnak a kutatójelöltekre bővítőan ható birodalmának: a szövegek, a fotók, a dokumentumok, az interjúk, az esettanulmány, az élettörténet-elemzés terepe. Vonzó, adatgazdag elemzési egységek, lehetőségek gazdag tárháza. De mi fog eligazítani ennek a gazdag szövegfolyamnak a kutatásában?

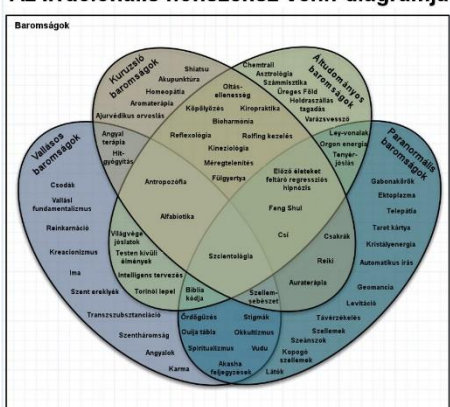
1. ÁBRA: TAXONÓMIA BIRODALOM

Nem sok idő van az elmélkedésre, mert elérkezik a színdarab 4. színe: a találkozás a Mezei Pockok Királynőjével – ami nem egyéb, mint a kvantitatív kutatási stratégia útvesztője.

A kutatás 5. színében a A kapuőrző Kulcsárt ismerjük meg, aki megszemélyesíti kutatás fókuszát, azt, akihez – és amihez – a viszontagságos út sora mindig vissza lehet (és vissza is kell) térni. A jól kiválasztott, lehetőség szerint specifikált – szűkített – fókusz, a kutatás központi eleme, amely egyúttal megadja a kutatásunk keretét, határait – kizárja azt, amit *nem* vizsgálunk – és rámutat arra, aminek az elemzésére maga a tudományos kutatásunk szerveződött. Fontos védő szerepe is van a kulcsárnak – a fókusznak: beengedi mindazokat az adatokat, információkat, melyek a kutatói kérdésünk megválaszolását vagy hipotézisünk igazolását szolgálják, ugyanakkor távol tartja azokat a tényeket, adatokat, amelyek nem tartoznak a vizsgálatunk gyújtópontjába, hanem egy későbbi időpontban lehetnek alkalmasak, újabb tudományos vizsgálat tárgyaiként.

A 6. színben A Smaragdvaros csodái - A kevert módszertani stratégia területére barangolunk. A javaslat úgy szólna, a kevert (vagy kombinált) metodológiába annak a mesehősnek (kutatónak) érdemes belefognia, aki maga már a két másik stratégia (a kvantitatív és a kvalitatív kutatás) mindegyikében kellő gyakorlatot, jártasságot szerzett. A kevert vagy kombinált paradigma valójában e két másik stratégia ötvözése, abból a célból, hogy a vizsgálatunk fókuszát még inkább ellentmondás-mentesen tudjuk megragadni; eredményeinket szakavatottan interpretálni vagy a jelenséget még mélyebben tudjuk magyarázni; az okokat és indítékokat még körültekintőbben legyünk képesek felsorakoztatni.

Az irracionális nonszensz Venn-diagramja

Vallásos baromságok ∩ Kuruzáló baromságok ∩ Áttudományos baromságok ∩ Paranormális baromságok = Szcientológia

7. szín: Evidencia és képtelenségek a tudományos kutatásban. Nem kevésszer jelent akadályt a tudományos kutatás során az is, ha kevés adat vagy háttérismeret áll rendelkezésünkre, de az az is, amikor – sokszor ellenőrizetlen minőségű – adatok tobzódását tapasztaltjuk, nagy mennyiségben, sok csatornán keresztül.

Viszonylag egyszerű módon tudjuk megkülönböztetni a felhasználható és a nem megfelelő információt a kutatás szempontjából. Ehhez egy eligazodási pontot jelenthet a tudományos értelemben vett probléma meghatározása: tudományos problémáról akkor beszélünk, ha a felmerülése pillanatában nem

megoldható vagy nem megválaszolható. Logikus is, hiszen azért szervezzük a kutatást mert nem tudunk valamit egy tudáshoz szeretnénk eljutni és ehhez a tudáshoz elvezető út a tudományos kutatás. Egy másik ismérve a tudományos értelemben vett problémának, hogy

létezik a vizsgálatához módszer. E két esetben érdemes és javasolt a tudományos kutatás lefolytatása minden egyéb más esetben például az evidenciák kapcsán, de ide sorolhatók az axiómák a törvények, a törvényszerűségek nincs értelme a tudományos kutatás folytatásának. Itt érdemes megemlítenünk a tudományos kutatás alapelveit, amely az objektivitás, a reliabilitás és a validitás - ezeknek az alapelveknek a tudományos kutatás egészén egészének meg kell felelnie, mint ahogy a kutatásetikai alapelveknek.

A III. felvonásban hét színnel találkozunk: a 8. színben fellépnek A Szárnyas Majmok – a bírálók, a konferencia-közönség, a kritikusok és a kutatótársak közössége. A tudomány világának hagyományos színtereit különbözteti meg Kuhn. Egyrészt a tudományművelés intézményei - képzés helyei, melyek a felsőoktatási intézményeket, főiskolákat és egyetemeket, azok karait, intézeteit foglalja magába, ezen belül is az egyes tudományágakat képviselő tanszékeket. Másrészt a tudományos élet egyéb színtereit is ide sorolhatjuk, úgy, mint a kutatóműhelyeket, laboratóriumokat, de a konferenciák világát, a szaklapok szerkesztőségeit, könyvtárakat és kutatócsoportokat egyaránt. Mi foglalkoztatja ezt a közösséget? Tudunk-e újat mondani, mi a *nóvum*? Melyek az evidenciák és a rögzült közhelyek – ezeket érdemes a kutatásunkkal felszámolni; melyek az elfogadott *úzusok*, érdemes ezeket is – hacsak metaszemléletben - megközelíteni.

A 9. szín: A félelmetes Óz leleplezése - Az akciókutatás. Az akció típusú vizsgáltok a legtöbb esetben kollaboratív munkát jelentenek, amelyek közösen végzünk a terepen, a praxisban tevékenykedőkkel, mégpedig a bevonásukkal. Ez a kutatástípus abban tér el az eddig megismertektől, hogy itt nem arra törekednek a kutatók, hogy valamely elméletet alátámasszanak, igazoljanak és ara sem, hogy hipotéziseiket elvesseék vagy hitelt érdemlően alátámasszák. Mégis, fontos eleme a kutatásfajtáknak az akció típusú kutatások (ilyen még a Design Based Research vagy a Product-Based Research), ahol a célkitűzés, ami miatt ilyen vizsgálatba belefogunk, az a folyó, releváns praxisba történő beavatkozások – akciók – végrehajtása azzal a szándékkal, hogy a praxisban jelentkező problémák felszíne kerüljenek, vagy, hogy a folyó praxis működését javítsuk. Következésképpen egy akció-típusú kutatásnak sem egy statisztikai adatsor lesz a végkövetkeztetése, hanem többnyire egy eljárás, egy útmutató, kutatástani értelemben pedig egy modell vagy egy valamilyen hatókörű elmélet. Fontos is, hogy legyenek elmélet megfogalmazásával záruló kutatások is, mivel ezek szolgáltatják alapanyagként a kvantitatív vizsgálatok munícióját. Vajon gondolkodtunk-e már azon, honnan is erednek azok a tudományos elméletek és hipotézisek, amelyeket a számszerű (kvantitatív) kutatások során igazolunk vagy elvetünk?

10. szín: A harcias fák támadása - Milyen nehézségekkel szembesül a kutató? A kutatás során – tekintettel arra, hogy hosszantartó folyamat megannyi buktatóval és felemelő pillanattal – számos nehézséggel és megoldandó feladattal kell szembesülnie a kutatónak nem ritka a kétségbeesés és az az érzésem, hogy megtaláltunk valamit, megválasztunk egy kérdést, megértettünk egy problémát. Fontos kiemelni tehát hogy a kutatói alkatnak a kutatói önismeretnek jelentősége van a tudományos kutatás során. Érdemes azzal tisztába kerülnünk melyik kutatás típus az, amelyben a leginkább hatékonyan tudunk működni és mi az a probléma fajta melyik az a terep, amellyel a leginkább közös hangnemet tudunk megütni és amelyen a legeredményesebben a leginkább magabiztosan tudunk mozogni. A nehézségek során támpontot jelenthet a kutatási problémába vetett hitünk, érdeklődésünk, de az is hogy a kutatásunk eredményeivel szolgálni és javítani tudjuk a folyó például pedagógiai praxist.

Gondoljunk arra, hogy a mindennapi iskolai gyakorlatban tevékenykedő pedagógusok számos problémával küzdhetnek, ugyanakkor nem már rendelkezésükre eszközzel, eszközzel,

megfelelő idő és lehetőség arra, hogy ezekre a problémákra megoldásokat találjanak. Következésképpen a neveléstudományi kutatóknak a praxisban megjelenő problémákra szükséges megoldási javaslatokat megfogalmaznia a végett, hogy a praxisban tevékenykedő gyakorló pedagógust támogassa és segítse pont ez a segíteni akarás egy fontos motiváció lehet abban, hogy az eltervezett kutatásunkat a célkitűzéseinket következetesen végig vigyük és kitartóan higgyünk ezekben. Nagyon fontos a híd megteremtése a folyó pedagógiai praxis és a releváns neveléstudományi kutatás között. Ennek elemei a probléma-orientáltság, a gyakorlatközelség és a terminológiai azonosság, valamint a két terület közötti interakció, kommunikáció – egymás megértése és megértetése - folytonossága.

A 11. szín: A Porcelán Csecsebecsék Országá - Az eredmények bemutatása. A tudományos kutatásunk következtében létrejövő eredmények bemutatása fontos szempontja, hogy olyan eredményeket fogalmazzunk meg, amelyek közvetlenül az elvégzett és bemutatott kutatásból következnek. Fontos tehát hogy ne az általános műveltségünk, olvasottságunkból, vagy éppen a szakirodalmi háttérből következő konklúziókat vonjuk meg, hanem azokat a következtetéseket fogalmazzuk meg amelyek közvetlenül eredtek az elvégzett kutatásokból. Az is lényeges lenne, hogy az eredmények bemutatásakor egy referenciális egy távolságtartó attitűdöt tudjunk megvalósítani, ami azt jelenti, hogy nem fűzünk értékítéletet az eredményekhez nem mérlegeljük az eredményeket, mert ez a az értő közönség az olvasók a bírálók számára egy feladat; a kutató teendője hogy közreadja az adatokat rendezzi ezeket és különböző eljárások során ezekből az adatokból eljut egy következtetésre. Fontos még hogy az eredmények bemutatása - másik kifejezéssel prezentálása, ami történhet prezentációs technikákkal is természetesen – alátámasszák a mondanivalónkat, vizualizálni az adatainkat, támogassák annak megértését, ami a kutatás közben történt. Ugyanakkor fontos, hogy az eredményeinket megérthető módon közöljük, figyelembe véve a tényt, hogy a kutatási folyamaton adott esetben a közösségünk nem ment végig nincsenek számára magától értetődő dolgok és a feladatunk, hogy mégis egyértelműsítse a kutatási eredményeinket. Ebből az is következik, hogy az eredmények bemutatása mindig tömör, lehetőség szerint lényegre törő legyen, és viszonylag könnyű megértéshez vezessen az eredményeket értelmezők, felhasználók körében. Az eredmények prezentálása tehát mindig alátámassza és fontos, hogy megemelje az értékét a kutatásoknak szemben azzal amikor egy-egy prezentáció, a nagyszerű kutatás eredményeit- éppen a bemutató a színvonalá miatt - nem tudja visszaadni.

12. szín: A Kvarangyok Országá – a tudós közösség. Amikor egy tudós közösségben elfogadottá válik egy paradigma, akkor beáll a tudományos kutatás normál állapota. Javasolt tehát, hogy kutatásunkkal a tudományos közösség normái szerint haladjunk, de persze formabontás is lehetséges, mindössze ne az első kutatói megnyilvánulásinkkal feszegessük a paradigma-határokat. Persze ki tudja...? Lehetnek korszakos, forradalmian újító gondolataink, máskülönben éppen a tudomány az, amely ezek nélkül aligha tudhatott volt a jelenlegi fejlettségi szintjére lépne.

A paradigma fogalmát Kuhn úgy definiálja, hogy az egy a tudós közösségben elfogadott szemléletmód, amely részben metafizikai, perceptuális, konceptuális, részben pedig tudományos problémamegoldásokból áll. A paradigma egységes egészzé szervezi az egy diszciplínához tartozó elméleteket, és az ezeket alkotó tételeket, ezzel egyidejűleg egymás mellett művelt különböző tudományágakat. Ne feledjük, hogy bírálóinkat, kritikásainkat és opponenseinket a tudós közösség adja, érdemes tehát legalább is megismerni e tudós közösség normáit.

A 13. színben végül Glinda, a jó boszorkány teljesíti Dorka (és a többiek) kívánságát - A kutatásból következő eredmények és a folyó praxis számára javaslatok – a kutatás további irányai a tudomány (a közjó) szolgálata. Végző soron tehát, miért is vállalkozunk erre a hosszas, sokszor akadályokkal teli, néha lemondásokkal és sokszor felemelő pillanatokkal kövezett sárga téglautóra, a tudományos kutatásra? A tudományos kutatás az a közjót szolgálja: eredményeivel, következtetéseivel, a vonatkozó esetünkben a pedagógiai, a neveléstudományi vagy a nyelvtudományi, bölcséleti praxist és közösséget szolgálja azzal, hogy konkrét javaslatokat fogalmaz meg, valamint ez ebbe a praxisba közvetlenül beforgatható konkrét ajánlásokat formál meg, melyek által fejlődni, javulni, növekedni képes a gyakorlat.

A 14. színben Újra otthon találjuk magunkat. Ez a következő kutatások, az újabb motivációk terepe. A személyesség megjelenítése a kutatások folyó, aktuális trendjeihez illeszkedően - amely trendek lehetnek földrajzi, jogi, társadalmi vonatkozásúak, de bármely társadalmi alrendszerhez kapcsolódhatnak - felvethetnek újabb, a taníthatósággal és a tanulhatósággal kapcsolatos és kutatásra, elemzésre, magyarázatra érdemes jelenségeket.

Kezdetét veheti egy következő folyamat, amelyben a reflektálással kezdünk a korábbi elméletekre, előzménykutatásokra – de már a *nóvumok*, újdonságok hozzáadása szándékával; a folyó (pedagógiai) praxisra vonatkozó, problémaorientált (terepi) kutatásokkal, valódi kérdésfelvetéssel; témákkal, amelyek megtalálnak bennünket.

Hivatkozások

(Nem annyira szak)irodalom: Lyman Frank Baum: Oz, a nagy varázsló. A mű eredeti címe: The Wizard of Oz. Fordította Szöllősy Klára. <https://mek.oszk.hu/00300/00327/00327.htm> [2022. 12. 10.]

Mrázik Julianna: Létezik-e kutatói alkat?

https://www.researchgate.net/publication/349882547_Beszélhetünk-e_kutato_i_alkatrol_A_nevelestudomanyi_kutato_abduktiv_kompetenciamodellje

Csíkos Csaba (2020): A neveléstudomány kutatómódszertanának alapjai. https://www.eltereader.hu/media/2020/12/web_Csikos-Csaba_Bevezetes_.pdf [2022. 12. 10.]

Thomas Kuhn: A tudományos forradalmak szerkezete.

A ROMANISZTIKA INTÉZET OKTATÓI ÉS DOKTORANDUSZAI PÁRIZSBAN JÁRTAK AZ EDUC SZÖVETSÉG TÁMOGATÁSÁVAL

A Romanisztika Intézet oktatói, doktorandusz hallgatói 2022 júliusában a nanterre-i egyetemen (*Université Paris Nanterre*) szervezésében egy nemzetközi rendezvényen vettek részt, amelynek programpontjait az újlatin irodalmak centrális és periférikus megközelítése kötötte össze egymással (*Centres et périphéries dans les littératures de langues romanes*). A következő oldalakon két beszámoló más-más nézőpontból igyekszik megosztani a kollégák élményeit és tapasztalatait.

EMELT FŐVEL

Wallendums Tünde, az Olasz Tanszék adjunktusának beszámolója

Ha 5-8 kulcsszóval – miként a konferenciaelőadások absztraktjai mellett is szokás – kellene jellemezni a tavaly júliusi párizsi utazás, ill. nanterre-i doktorandusz konferencia tartalmát és hangulatát, akkor az alábbiakat mondanám (ABC rendben): (aha-)élmények, emelt fő, fiatalság, közösség, rácsodálkozás, séta, találkozások.

Az „emelt fő” ezúttal konkrét és átvitt értelemben is jellemezte az utazást, hiszen a „fények városában” – tapasztalt kollégák idegenvezetését és Párizst jól ismerő lelkes hallgatók olykor hihetetlen történeteit és praktikus tanácsait hallgatva – éjszakába nyúló sétáink során szinte folyamatosan felfele néztünk, úgy csodáltuk az épületeket, az Eiffel Tornyt, az óriáskereket.

De nappal is emelt fővel jártunk, hiszen örömmel konstatáltuk, hogy előadásaink a francia, olasz, cseh és németországi egyetemeket képviselő kutatók számára is érdekesek voltak. Az első látásra egymástól látszólag idegen kutatási területek a nanterre-i tartózkodás végére valahogy összekapcsolódtak, a kezdetben tanácstalanul kószolgatott cím „Centrum és periféria az újlatin irodalmakban” lassanként megtelt tartalommal, a puzzle egyre inkább összeállt.

Az első találkozáskor még bizonytalansággal vegyes kíváncsiságot tükröző, kissé feszült, majd egyre lazább arcokhoz gondolatainkban ma már konkrét, egyéneket, kutatócsoportokat és intézményeket összekötő – részben már megvalósult vagy még csak tervezett – együttműködések sorakoznak fel. Egyetlen olaszos példát említek csupán, a konferencia során megismert, a Postdami Egyetemről érkezett olasz kolléganő, dott.ssa Benedetta Mannino 2022. november 5-én *Intercultura. Le sfide della scuola italiana* címmel emlékezetes előadást tartott a PTE Olasz Tanszéke által szervezett *Presente e futuro della*

lingua italiana e dell'italianistica in Ungheria című – az Olasz Kultúrintézet és a Pécsi Akadémiai Bizottság által is támogatott – konferencián.

A nanterre-i előadásokat hallgatva magunk is számos alkalommal bólogattunk, sok-sok apró, váratlan felismerésben volt részünk. A tartalmi párhuzamok és kereszteződések mellett ez az intuíción alapuló aha-élmény a nyelvi formára is vonatkozott, hiszen többségünk dominánsan egy-egy újlatin nyelvet képviselt – bár voltak olyanok is akik a franciában, spanyolban, olaszban, sőt akár a portugálban is közel azonos otthonossággal mozogtak – mégis sikerült a számunkra akár ismeretlen (vagy csak passzívan ismert) újlatin nyelven elhangzó előadásokat is követni, sőt hozzászólásokkal, visszajelzésekkel, kérdésekkel interaktívvá és személyessé tenni.

A nyelvi sokszínűség és szabadság élményszerű, gyakorlati megtapasztalása a doktorandusz hallgatók és a tanárok számára is felejthetetlen volt. Ritkán fordul ugyanis elő, hogy egy-egy konferencia munkanyelvei valóban egyenrangúan működnek. Különösen érdekes volt a nyelvi kódváltás, ill. kódválasztás (hogyan adott esetben franciául, olaszul, spanyolul vagy portugálul szólal meg valaki) spontaneitását megfigyelni, és megpróbálni kitalálni, hogy egy-egy előadást követő hozzászólás alkalmával vajon miért éppen az adott (akár az előadás nyelvétől eltérő) újlatin nyelven szólalt meg valaki. Azt hiszem mindannyian élményként éltük meg a Római Birodalom újlatin nyelvi örökségének megtapasztalását.

Ez az élményszerű rácsodálkozás az előadótermeken kívül is, a személyközi kapcsolatokban is működött. Hosszú sétáink és a felszínes *small talk*-on jóval túlmutató, mély beszélgetéseink, valamint – többnyire laza, gyorséttermi – vacsoráink során tanárok és diákok is kölcsönösen jobban megismertük egymást. Most is fülemben csengenek az egymásra hangolódás és összekovácsolódás nyelvi jelei, a csodálkozó vagy felkiáltó hangsúllyal elhangzó replikák: *Tényleg?, Nahát! Te is? Ti is? Mi is!*

Nanterre-i tartózkodásunk során *déjà vu* érzésekből sem volt hiány. A Szajna-parton sétálva nemcsak saját fiatalságom, hosszú évekkal korábbi párizsi utazásom és az immár több, mint 30 évvel ezelőtti, klasszikus francia romantikus film – *A Pont-Neuf szerelmesei* – hangulatai idéződtek fel bennem, hanem a doktoranduszhallgatókkal folytatott beszélgetéseink során a mai fiatalok örömeibe és dilemmáiba is bepillantást nyertem. Ez úton is köszönöm bizalmukat és kívánom mindannyiuknak, hogy elképzeléseik szerint tudják megvalósítani szakmai és magánéleti céljaikat, terveiket. Lelkesedésük és elhivatottságuk nagyon ösztönzőleg hatott rám.

Az egyénileg szervezett oda- és hazautazás, valamint a konferencia során többször is átéltük a "közösségben az erő" élményét, az immár összekovácsolódott nemzetközi, de különösen a pécsi csapat tagjai különböző platformokon (és természetesen a való világban is) azóta is tartják egymással a kapcsolatot és tervezik/tervezzük a folytatást.

A nanterre-i konferencia és műhelymunka házigazdája, az ottani irodalmi és nyelvi doktori iskola vezetője, Silvia Contarini professzor asszony volt, a Brnóból érkezett delegációt pedig a nagy tiszteletnek örvendő Petr Kyloušek professzor vezette. A Postdami Egyetemet két olasz származású tanárnő, a poliglott Dott.ssa Antonella Ippolito és a már említett Dott.ssa Benedetta Mannino képviselték. A Cagliariból érkezett csapat élén az összehasonlító irodalomtudománnyal foglalkozó prof. Mauro Pala állt, míg a pécsit a mindannyiunk által jól ismert, elsősorban XIX-XX. századi francia had- és művelődéstörténettel foglalkozó Dr. habil. Bene Krisztián vezette.

Mindannyiuknak köszönöm az együtt töltött időt, a nanterre-i doktorandusz szeminárium fizikai és szellemi értelemben is érdekes, inspiráló utazás volt, amely remélhetőleg még folytatódik. *A presto / À bientôt / ¡Hasta pronto! / Até logo.*

NÉHÁNY KÜLÖNLEGES NAP

Sediánszky Nóra, az Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola (PTE BTK) másodéves hallgatójának beszámolója

Az elmúlt majd egy évtizedben úgy hozta jó sorsom, hogy gyakran utazhattam Párizsba – munka vagy tanulmányok miatt, családi okokból – előfordult olyan időszak 2017 és 2020 között, hogy szinte kéthavonta mentem. Személyes ismerőssémmé vált a város, a különböző utcák, negyedek, kívülről tudtam már az egyes metróállomásokat, sőt útvonalakat is; aki csak egyszer is utazott a párizsi metróon, tudja, ez nem kis teljesítmény. Párizs bizonyos értelemben harmadik otthonom lett, szinte utolérte már Velencét, ami lassan huszonöt éve fonódik össze személyes és szakmai életemmel.

Ez a 2022-es nyári utazás azonban más volt. Nem csupán azért, mert a Nanterre-i Egyetem meghívása ebbe a Párizssal teljesen összeépült, a Défense negyed közvetlen szomszédságában található egykori kisvárosba szólított (hiszen metróval alig tíz perc alatt a jól ismert utcákra, terekre érhattünk) – ez a mostani út a lehetőség és útitársaim miatt volt különleges.

Bő húsz év színházi élet és szakmai praxis után tértem vissza az iskolapadba, egykori alma máterem, a Pécsi Tudományegyetem Irodalom- és Kultúratudományi Doktoriskolájának képzésére – a korábbi évek alatt inkább csak meghívott oktatóként, óraadóként, vendégkurzusok tartójaként jártam egyetemre, s most különösen élveztem, élvezem a hallgatói létet, és az olyan izgalmas lehetőségeket, mint nanterre-i tartózkodásunk is volt.

A Nanterre-i Egyetem nyári programja egyfajta romanisztikai workshopként, tapasztalatcsere-lehetőségként működött, rajtunk kívül részt vett rajta még a brnói, a cagliari, a potsdami egyetem küldöttsége, és természetesen a honi fogadó csapat. A nyári egyetem központi témája az újlatin irodalmak centrális és periférikus megközelítése volt, e köré szerveződtek a különböző konferenciák, plenáris ülések, előadások és beszélgetések. Sokat foglalkoztunk a frankofón irodalmak kérdéskörével, a gyarmatosító és gyarmatosított országok literatúrájának, progressziójának, magának az elfogadásnak problematikájával, s azzal is, milyen az újlatin nyelvek recepciója, ismerete olyan kelet-európai országokban, mint Csehország vagy Magyarország. Nagyon érdekes volt látni és megtapasztalni, mely egyetemeken milyen témákkal foglalkoznak leginkább, s ennek alapján úgy vettem észre, hogy míg mi, kelet-közép európai “romanisták” inkább a klasszikus irodalmat és témákat helyezük előtérbe, vagy olyan, hozzánk természetesen közel álló tárgyakat, mint a trieszti “mitteleuropeo” jelenség, addig Nanterre-ban, Cagliariban vagy Potsdamban inkább a preiféria kérdéseire esik kitüntetett figyelem, s az egykori gyarmatosító lét, a különböző utóhatások feldolgozása jelent feladatot, izgalmas érdeklődési terepet.

A napi menetrend szerint délelőtt és délután rendszerint párhuzamos műhelymunka folyt, különböző témák köré rendeződve (utazók és utazások, a posztkolonialitás kérdése, stb.), ezt követték a különböző esti, esetlegesen fakultatív programok. Számomra a felvetett témákon túl a legizgalmasabb talán az volt, ahogy az egyes atelier-együttlétek során a különböző újlatin *nyelvek* egyszerre, együttesen voltak jelen, az előadások és beszélgetések szinte párhuzamosan folytak franciául, olaszul, spanyolul és portugálul. Az újlatin nyelvek szerelmeseként borzasztóan élveztem ezt a romanisztikai Bábelt, a többé-kevésbé ismert nyelvek lenyűgöző keveredését, s az is kihívást jelentett, mennyire tudom követni a különböző szövegeket, megérteni a másik náció képviselőjét, s mennyire tudom magam is

választékosan kifejezni magam nemcsak olaszul, ami olasz szakosként szinte már “kötelező” is, de hitelesen megszólalni akár franciául, amin ugyan évek óta olvasok már, alkalomadtán fordítom is – de összefüggően beszélni, ráadásul komoly, értékes témákról mégis egészen más. Érdekes és jóleső volt megismernem a fogadó egyetem oktatóit és diákjait, vagy a többi “külsős” résztvevőt; különösen a brnói egyetem diákjai nyűgöztek le olykor minimum bináris nyelvtudásukkal, alapos felkészültségükkel, szerteágazó tudásukkal, valamint vezetőjük, a rangidős Petr Kylousek professzor, akinek hatalmas műveltsége, szikrázó szellemessége, előadásmódja egészen rendkívüli élmény volt. Hallgatnám bármikor bármiről... S miközben a sokféle előadást, megközelítési módot hallgattam, Dragomán György gondolatai jutottak eszembe: “Ha képesek vagyunk egyszerre több nyelven gondolkodni, az nemcsak minket változtat meg, hanem a valóságot is.” S megsokszorozza, mint egy tükör, az érzékelés, a megértés élményét is, kapcsolódom ehhez a gondolathoz.

De a legnagyobb, legerőteljesebb élményt kétségkívül a pécsi kollégáimmal való együttlét, az ő közelebbi megismerésük jelentette. Nagyszerű volt velük becsavarogni Párizst, újra felfedezni Versailles kertjeit, vagy együtt üldögelni a régi Nanterre központjának romantikus hangulatú kis főterén. Öröm volt látni, mennyi színes, különböző személyiség gyűlt itt most össze, akikkel nemcsak együtt lenni, élményeket, történeteket cserélni, de hallgatni, szemlélődni is jó. És különösen jó és megtisztelő egy csapatot alkotni. Engem az elmúlt évek némiképp “magánzó” létformája meglehetősen individualistává tett, de itt most újra, örömmel fedeztem fel, milyen jó igazi mikroközösségben lenni, ha valóban, erőltetés nélkül jó együtt lenni, van miért felnézni egymásra, jóízűeket lehet nevetni együtt. Büszke örömmel figyeltem, kollégáim milyen játszi könnyedséggel, imponáló természetességgel hordozzák nem hétköznapi tudásukat, műveltségüket. Ószinte csodálattal, patrióta büszkeséggel adóztam társaim együttes teljesítményének: mindnyájan mély, tartalmas, egyúttal szórakoztató előadásokkal, izgalmas ismeretekkel ajándékozták meg hallgatóságukat, szóltak hozzá, voltak jelen; élveztem az érdeklődéstől feszült csöndet, mely a közönségre telepedett, míg ők beszéltek – színházi emberként pontosan tudom, milyen a figyelemmel teljes, “jó” csönd. Túlzás nélkül mondhatom, hogy mi voltunk a nanterre-i romanisztikai találkozó legerősebb csapata, igazi *bajnokokkal* voltam együtt, akik szellemi teljesítményük mellett remek, szeretetreméltó emberek is. Köszönöm, hogy együtt lehettünk, és remélem, hamarosan folytathatjuk így tovább, Bába Viktória, Bene Krisztián, Tony Lilón, Nyúl Eszter Anna, Palócz Márk, Papp Beáta, Rumi Enikő, Wallendums Tünde!

ÚJ UTAKON I. - OKTATÓI PORTRÉK

Francia Tanszék

BENE KRISZTIÁN PHD, HABIL.

tanszékvezető, egyetemi docens, e-mail cím: bene.krisztian@pte.hu

1980-ban születtem Pécsett, azóta is itt élek és összes iskolámat a Mecsekalján végeztem el. Fontos pont volt életemben, amikor 1999-ben felvettek a Janus Pannonius (ma Pécsi) Tudományegyetem francia és történelem szakjaira, mivel gyerekkoromtól kezdve ennek a két tantárgynak a bűvöletében éltem, az egyetemen pedig már ezeknek szentelhettem teljes érdeklődésemet. Mivel a minket körülvevő modern világ is mindig lenyűgözött, egy szakfordító képzést is elvégeztem a fenti szakokkal párhuzamosan.

Diplomáim kézhezvétele után a Pécsi Tudományegyetem Francia Tanszékén, *alma materem*ben kezdtem dolgozni, majd a munkahely szellemének megfelelően belevágtam doktori tanulmányaimba, amelyek eredményeként 2010-ben védtem meg *A francia fegyveres kollaboráció a második világháborúban* című doktori értekezésemet *summa cum laude* minősítéssel a Pécsi Tudományegyetem Interdiszciplináris Doktori Iskolájában, amely munka 2012-ben Franciaországban francia nyelven is megjelent (*La collaboration militaire française dans la Seconde Guerre mondiale*. Éditions Codex, Talmont St. Hilaire, 2012. 592 o.) és 2013-ban elnyerte a *PTE Év Kiemelkedő Publikációja* díját.

Ezt követően számos ösztöndíjra pályáztam, melyek közül néhányat sikerült is elnyernem, amelyek komoly segítséget jelentettek kutatásaim folytatásában és elmélyítésében. Ezek közül néhány a teljesség igénye nélkül az *Erdős Pál Fiatal Kutatói Ösztöndíj*, a Magyar Tudományos Akadémia *Bolyai János Kutatói Ösztöndíja* és az *Új Nemzeti Kiválóság Program Posztdoktori Ösztöndíja*. Az ezek keretében elvégzett munka remélhetőleg nem bizonyult eredménytelennek, mivel a kiváló minősítés mellett *Nemzeti Kiválósági Díjjal* és a *Magyar Tudományos Akadémia Bolyai Emléklapjával* ismerték el, amely nagyon megtisztelő számomra.

2016-ban a Szabad Francia Erőknek szentelt dolgozatommal szereztem habilitált doktori fokozatot, amely logikus folytatása és kiterjesztése volt korábbi kutatásaimnak. Látóköröm szélesítésében nem csupán a rendszeres franciaországi kutatóútak, hanem a külföldi partnerintézményeinkben (mint például az Université Bordeaux Montaigne, az Univerza v Ljubljani, valamint a Západočeská univerzita v Plzni) tartott órák is sokat segítettek.

A szűkebben vett egyéni és tanszéki munka mellett igyekeztem a tudományos közéletből is kivenni részem, amelynek eredményeként számos tudományos társaság soraiba beléptem, néhány pedig megtisztelt azzal, hogy vezetősége soraiba is beválasztott. Ennek következtében a Magyar Hadtudományi Társaság Dél-Dunántúli Tagozatának elnöke, valamint a Modernkori Oroszország, Szovjetunió Történelmi Kutatócsoport alelnöke lettem, illetve a közelmúltban a Háborús Tudományok Multidiszciplináris Kutatócsoport vezetője is. Mindemellett igyekeztem az egyetem számára visszaadni valamit köszönetképpen azért a tudásért és értékrendért, amelyet a falai között sajátítottam el, ezért az intézményi közéletből is igyekszem energiámhoz és tudásomhoz mértén kivenni a részem. Ennek köszönhető, hogy jelenleg a Kari Tanács és a Szenátus tagjaként is tevékenykedem, valamint a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar beiskolázási és pályázati dékánhelyettese vagyok.

Fontosnak tartom a tudományszervezésben való közreműködést, hogy mások számára is lehetőséget biztosíthassak kutatási eredményeik megosztására, ezért ezidáig már közel háromtucat tudományos konferencia szervezésében vettem részt, valamint saját eredményeimet is igyekeztem közreadni mintegy másfélszáz konferencia-előadással.

Igyekszem minél több nyelven publikálni, hogy lehetőség szerint a lehető legnagyobb közönséghez jussanak el kutatásaim eredményei, így franciául, angolul és portugálul is jelentek meg már írásaim, melyek közül a franciaországi köteteim állnak legközelebb a szívemhez. Megnyugtató és megtisztelő visszajelzés, hogy az ezekre érkezett több száz hivatkozás tanúsága szerint sokan forgatják és olvassák ezeket, amely további munkára sarkall.

Elsődleges kutatási területem Franciaország modernkori történelme, ezen belül a francia fegyveres erők tevékenysége, valamint ehhez kapcsolódva a francia–magyar katonai kapcsolatok története. A közelmúltban fejeztem be a második világháború alatti korszak ezirányú kutatását, amelyet egy megjelenésre váró monográfiában összegeztem, jelenlegi vizsgálódásaim fókuszát pedig a hidegháború időszakára helyeztem át, ahol elsősorban az indokínai háború eseménytörténetét, valamint az arra vonatkozó magyar (légiós) részvételt tanulmányozom. Bízom benne, hogy belátható időn belül érdemi eredmények születnek ezekből a kutatásokból is, amelyeket majd egy jövőbeli újabb kötet adhat közre.

KÓBOR MÁRTA PHD

adjunktus, e-mail cím: kobor.marta@pte.hu

Egyetemi tanulmányaimat a PTE (akkor még Janus Pannonius Tudományegyetem) Bölcsészettudományi Karán, angol és francia (bölcész és tanár) szakon végeztem, majd a párizsi ESIT (Sorbonne Nouvelle) fordítástudományi DEA és doktori programjában folytattam. A Francia Tanszéken rövidebb-hosszabb szünetekkel 1995 óta tanítok – leíró nyelvtant, kontrasztív nyelvészeti, gazdasági szaknyelvi, valamint fordítástechnikai kurzusokat. Óraadóként a PTE Anglisztika Intézete és a BME INYK fordítóképzésében is közreműködöm, a tanítás mellett (szak)fordítóként szerzett tapasztalataimra támaszkodva.

Fordításelméleti fókuszú doktori disszertációm (2007) után a fordítás, a terminológia és a fordításoktatás gyakorlati kérdései felé fordult a figyelmem. 2015 óta „egyéni” publikációim középpontjába a sajtó- és webes szövegek fordítási és terminológiai sajátosságai kerültek, Csikai Zsuzsával (PTE Anglisztika) pedig útnak indítottunk egy „közösségi” projektet – Iránytű néven – amely előbb a szakfordítás, majd a műfordítás egyetemi oktatásának kihívásait és perspektíváit górcső alá véve már több tanulmánykötetet eredményezett.

2019 januárjától két évig az Európai Bizottság Fordítási Főigazgatóságának (DGT) Magyar Osztályán dolgoztam Luxemburgban, de ez idő alatt sem szakadt meg a kapcsolatom az itthoni egyetemi világgal. Részt vehettem pl. egy több magyarországi egyetem (BME és SZTE) bevonásával zajló terminológiai projekt szervezésében, amely az uniós intézményeknél folyó terminológiai munkába igyekezett bevonni a hazai fordítóképzések hallgatóit. A távoktatási lehetőségek bővülésével a Francia Tanszék munkájába is fokozatosan vissza tudtam kapcsolódni.

Hazatérésem óta igyekszem az itthoni fordítóképzés és szakmai közösség hasznára fordítani az uniós „fordítógépezetnél” használt neurális gépi fordítással (NMT) kapcsolatos tapasztalataimat. 2022-ben több konferencia (TransELTE, Translating Europe Workshop), kerekasztal és képzés keretében is alkalmam nyílt hozzájárulni ahhoz a diskurzushoz, amely a

fordítási piacot és képzést gyökeresen átalakító NMT hatásairól zajlik. Ennek egyik fő kérdése, hogy hogyan lehet, illetve kell beépítenünk a fordítóképzésekbe (és általában véve a nyelvi képzésekbe) a ma már mindenki számára hozzáférhető neurális gépi motorokat, és hogy milyen (pl. utószerkesztői) készségekre lesz szükségük a jövő fordítóinak.

2021 szeptembere óta tagja vagyok az ELTE Fordító- és Tolmácsképző Tanszéke köré szerveződő *Human in the Loop* nevű kutatócsoportnak, amely az Európai Bizottságnál magyarra fordított sajtószövegek gépi fordításának és utószerkesztésének többféle szempontú (terminológiai, hibaelemzési, minőségértékelési stb.) vizsgálatával arra a kérdésre keresi a választ, hogyan alakul a humán fordítók szerepe a mesterséges intelligencia által jelentősen átszabott fordítási munkafolyamatban.

MÁTHÉ KATALIN

nyelvtanár, e-mail cím: mathe.katalin@pte.hu

1994-ben szereztem angol és francia nyelv- és irodalom szakos középiskolai tanári diplomát a PTE BTK-n, majd 2007-ben társadalomtudományi és gazdasági szakfordító diplomát. A francia nyelvvel általános iskolában találkoztam először, 3. osztálytól kezdve tanultam a pécsi Köztársaság téri Iskolában, majd folytattam a Leőwey Klára Gimnáziumban. Diákként nyertem országos francia versenyt is, a Dunántúli Napló készített velünk riportot. Később egyetemistaként szintén megnyertem egy francia fordítóversenyt.

Diákként szeretetteljes, támogató légkör vett körül mindig a nyelvórákon, ezt magammal hoztam tanárként is. Mindig is nyelvekkel szerettem volna foglalkozni, a nyelvtanár szakma tökéletes választás számomra. A vizsgatanításomra kapott szaktanári vélemény szerint „született tanáregyéniség” vagyok. Remélem, ezt mások is így gondolják. Egyetemistaként már oktattam nyelviskolákban, alapító tagja vagyok a pécsi Alliance Française-nek, ahol szintén tanítottam.

Diplomám megszerzése után, 1994 óta dolgozom nyelvtanárként a PTE BTK-n. Utolsó éves egyetemistaként 1993-ban már óraadó voltam a Lektorátuson, mivel a Francia Tanszék engem javasolt demonstrátornak az akkori megkeresésre. Az egyik francia nyelvkurzusomra Varga Zoltán kollégám is járt. Azok a régi szép idők!

Az Idegennyelvi Lektorátuson angol és francia általános nyelvkurzusokat, nyelvvizsgafelkészítő tanfolyamokat tartottam, illetve részt vettem a belső nyelvvizsgarendszer kidolgozásában és lebonyolításában. Vizsgáztattam nappali, levelező tagozaton és felnőttoktatásban is.

Később, az akkor már Idegennyelvi Szaknyelvoktató Központban angol és francia szaknyelvi készségfejlesztő kurzusaim voltak, a mindenkori BTK és TTK szaktanszéki igényekhez igazodva; környezetvédelem szaknyelv, idegenforgalom és turizmus szaknyelv, prezentációs technikák-gyakorlati prezentáció, gazdasági szaknyelv, üzleti és szakmai kommunikáció, TTK szakmai idegennyelv: sport- és rekreáció szaknyelv, területfejlesztés/globalizáció, BTK szociológia és társadalmi tanulmányok szaknyelv, szakszövegelemzés – és fordítás, szaknyelvfordítás alapjai, fordítástechnika-fordításnyelvtan, írás- és fordítási készség fejlesztése tartozott a feladataim közé.

Angol szakmai nyelvvizsgára felkészítő kurzusokat is tartottam: Idegenforgalom és vendéglátás szakmai nyelvvizsgára felkészítő / KITEX/ és Gazdasági szakmai nyelvvizsgára felkészítő kurzusokat /BGF, Zöld Út, BME/

Francia szaknyelvoktatás keretein belül tanítottam a Francia Tanszék Társadalomtudományi és Gazdasági szakfordító képzésében, továbbá szakszövegolvasás, szakfordítás, szaknyelvfordító szemináriumot, EU ismeretek francia nyelven, környezetvédelem és turizmus, illetve gazdasági szaknyelvvizsgára felkészítés kurzusokat is tartottam. FSZ képzésben kereskedelmi levelezés, angol üzleti kommunikáció, angol gazdasági szaknyelv, országismeret, idegen nyelvű írásbeli kommunikáció, idegennyelvi ismeretek, idegen nyelvű tudományos írásmű-szakedolgozati szemináriumokat tartottam, továbbá vizsgáztattam. Az angol szekció vezetője is voltam egy ideig. Az ISZOK új szaknyelvi programjának Globalizáció, Környezetvédelem szaknyelvi modulját dolgoztam ki. PhD nyelvvizsga koordinátorként részt vettem az új PhD nyelvvizsga kidolgozásában és a vizsgaanyagok elkészítésében angol és francia nyelven egyaránt.

Jelenleg a Francia Tanszéken általános francia nyelvfejlesztést, nyelvgyakorlatokat, leíró nyelvtant, prezentációs technikákat oktatok. Angol nyelvi kurzusokat tartok a Politikatudományi és Nemzetközi Tanulmányok Tanszéken, a Nemzetközi Tanulmányok BA teljes angol nyelvi programja hozzám tartozik: 6 modulban, hat féléven keresztül oktatom a hallgatókat ún. szaknyelvi készségfejlesztésre/ szókinccsfejlesztés, nyelvtan, hallott szövegértés, szaknyelvi prezentációs technikák, szakszövegolvasás, fordítástechnika, turizmus, EU, környezetvédelem témakörökben/

Az évek során széleskörű szakmai tapasztalatokra tettem szert mindkét idegennyelven. Imádom a munkámat, az egyetemi légkör folyamatos szakmai kihívást jelent. Erre jó példa volt a külföldi hallgatók francia általános és szakmai nyelvoktatása / BTK, TTK, ETK, KTK, Pollack, ÁOK/ pár évvel ezelőtt, amikor szinte minden földrész képviseltette magát a kurzusomon és ahol francia nyelvet tanultunk Magyarországon angol nyelvi közvetítéssel Fárastó volt, de hatalmas élmény is!

Jelenleg a Francia Tanszék nyelvtanáráként maximálisan a helyemen érzem magam mind szakmailag, mind emberileg. Hálás vagyok, hogy itt lehetek. A kollégáimmal kitűnő a munkaviszonyom, barátainak is tekintem őket. Merem remélni, hogy ők is hasonlóképpen gondolják. A hallgatókkal való kapcsolatom a közös szakmai célok elérésén és a kölcsönös tiszteleten alapul. Mentoroktatóként is igyekszem segíteni őket.

NÉMETH LINDA PHD

adjunktus, e-mail cím: nemeth.linda@pte.hu

Nagy álmom vált valóra, amikor egyetemi tanulmányaimat követően a középkori irodalom témájában előbb Budapesten, majd több külföldi egyetemen is képezhettem magam, mindemellett kisebb megszakításokkal végig az alma materemben dolgoztam, a pécsi Francia Tanszéken és a bölcsészkaron. A disszertációm 2020-ban védtem meg az ELTÉ-n *summa cum laude* minősítéssel, irodalom- és kultúratudományokból szereztem tudományos fokozatot. Értekezésemben ófrancia nyelvű irodalmi álmójelenetek széles korpuszában (gesztaénekekben és lovagregényekben) elemeztem és értelmeztem az állatok megjelenéseit. A százhuszonkettő vizsgált álmójelenetben az állatképek többirányú, szintetizáló jellegű, a szövegi érintkezéseket középpontba állító összevetésére, mélyebb értelmezésére, az állatkép-konstrukció problematikájának megfejtésére vállalkoztam, ezzel együtt az álmó toposz elemzésére. Bár az irodalmi álmokra gyakran sütik azt a bélyeget, hogy mentesek a racionalitástól, szimbolikus nyelvezetük, képanyaguk a mai világban gyakran félretolt kulturális örökségből táplálkozik. Megállapításaim során bebizonyítottam, hogy a

középkori álomjelenet asszociációk tárháza, intellektuális játék, amely leképezi a kor és a szerző hitvilágát, mentalitását, szociokulturális auráját, formai tekintetben, tartalmi kivitelezésében a hagyománykövetés és újítás érdekes egyensúlyát mutatja.

A francia középkori irodalmon belül kutatási és érdeklődési területem széles skálán mozog, megjelent tanulmányaimban foglalkoztam még ófrancia és okszitán verses elbeszélések, középkori kalandregények elemzésével, Jeanne d'Arc alakjával. Érdekelnek még a metamorfózis és a kettősség és megkettőződés motívumának különböző formájú megjelenései az irodalom széles vertikumában, egészen az antikvitástól a modern korig. Úgy gondolom, hogy a középkorász az ősi tudás feltérképezését célozva bár a múltba tekint, a múlt jelenségeinek megfelelő értelmezésével a mai modern világunk újraértékeléséhez kínál értékes betörési pontokat.

Ófrancia nyelvről lefordítottam Brunetto Latini enciklopédikus írásának állatokról szóló könyvét, amely 2022-ben jelent meg a budapesti Eötvös József Collegium kiadásában *A Kincses könyv bestiáriuma* címmel. A korabeli bestiáriumi írásoktól eltérő mű újdonsága és sikere saját korában azzal magyarázható, hogy a szerző nem erőltetett olvasóra tudományos értekezéseket, eltekintett az állatok tulajdonságainak teológiai magyarázatától, olykor terhesen moralizáló jellemábrázolásuktól. A kiadvány egyedisége abban áll, hogy a lábjegyzetben bőséges kommentárokkal ellátva magyarázom a tartalmakat.

Külföldi konferencia szerepléseim és oktatási tevékenységeim során előadtam már Franciaországban, Belgiumban, Csehországban és Szlovákiában több alkalommal is. Elyert ösztöndíjaim közül szakmailag a legmeghatározóbb számomra a doktorandusz éveim alatt Párizsban töltött hét hónap, amely során alkalmam nyílt a középkorkutatás meghatározó alakjainak kurzusaira járni (Paris III., Collège de France intézményekben), valamint a *Queste* kutatócsoport rendezvényein majd a poitiers-i nyári egyetemen hozzám hasonló középkorral foglalkozó doktoranduszokkal konferenciákon, kulturális rendezvényeken, terepgyakorlaton részt venni.

A Francia Tanszéken francia irodalomtörténetet, civilizációt és művelődéstörténetet tanítok, írás- és szövegalkotási technikákat, szövegelemzési gyakorlatokat tartok a 9-18. századot felölelő korszak ismeretanyagát közvetítve. Foglalkoztat emellett az irodalomtanítás módszertana, részt vettem oktatási segédanyag szerkesztésében, jelenleg is dolgozom a képzési formákhoz illeszkedő irodalomtörténet kurzusokhoz felhasználható szöveggyűjtemények szerkesztésén. Szívügyemnek számít a tanszéki könyvtár gondozása és működtetése.

Jelenleg a doktori kutatási témámhoz kapcsolódó monográfián dolgozom, amelyet francia és magyar nyelven is szeretnék megjelentetni, ófrancia nyelvről pedig egy újabb tematikus novelláskötet fordításába fogtam.

NYÚL ESZTER ANNA LLM

tanársegéd, e-mail cím: nyul.eszter.anna@pte.hu

Kislánként „A Hazáért!” felkiáltással ugrottam a számomra túl meleg fürdővízbe, hogy értelmet adjak az áldozatvállalásomnak. Kinizsit mélyen megsirattam, Radnótiba is szerelmes voltam, Katona József Bánk bánjának gyötrődése a köz- és magánélet kötelességei között éppúgy lenyűgözött, ahogyan Madách Imre férfi-nő, társadalom és korszak ábrázolása. Végzettségemet tekintve jogász, politikatudományok, francia és közösségi jogi, bank szakjogász és francia jogi és szakfordítói szakjogász diplomával rendelkezem. Emellett

cserkészvezető vagyok és három gyermek édesanyja, érdeklődésem és a szükséglet felismerése az állampolgárságra nevelés kutatása felé terelt.

Vizsgálom a társadalmi innovációt, az állampolgárságra nevelést, az állampolgári identitást és annak következményeit. A közeljövőben szeretném doktori kutatásaimat megvédeni a PTE BTK „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskolában, illetve a PTE TTK Földtudományok Doktori Iskola Geopolitikai programjában. 2016 óta vagyok a Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesület (HERA) tagja, azon belül az Állampolgári nevelés és oktatási jogok szakosztály titkára. Számos hazai és külföldi konferencián vettem részt, részesültem elismerésben vagy ezekhez kapcsolódó ösztöndíjban. A legismertebb eddigi publikációm az ausztrál szerkesztők gondozásában megjelent, The « Palgrave Handbook of Education Law for Schools » című egyetemi tankönyv 24. fejezete „Difficulties of Comprehension in the Citizenship Education in Europe” címmel.

A kutatásaimmal összefüggésben lettem a Mensa HungarIQa Egyesület tagja, valamint a Kül-Tér Egyesület elnökségi tagja. A közösségi tapasztalataim, a cselekedve tanulás és az élménypedagógia fontos inspirációt jelent számomra az oktatás során. A rám bízott kurzusokon célom, hogy a hallgatókat interakcióra és önálló megfigyelésre, kritikus gondolkodásra és problémamegoldásra ösztönözzem. Fontosnak tartom a hallgatók minél jobb megismerését és tanulási motivációik fenttartását és megerősítését.

Az általam oktatott tárgyak lehetőséget teremtenek a gazdasági és jogi kifejezések és folyamatok, a nemzetközi intézmények és az Európai Unió megismerésére.

TAMUSSIN CATHERINE PHD

adjunktus, e-mail cím: catherine.tamussin@pte.hu; catherine.tamussin@yahoo.fr

Kutatási területem a nyelvoktatás, ezen belül francia, mint idegennyelv tanításának módszertana. Doktori értekezésem címe: *A francia nyelv magyarországi oktatása a két világháború közötti időszakban: szereplők, eszközök, megjelenítések*. A téma önmagában már régóta érlelődött bennem, tükrözi műveltségem és szakmai pályafutásom. Nyelvtanárként dolgozom, politikatudományokból szereztem diplomát, emiatt esett a választásom egy mindezidáig felderítetlen, a Trianon utáni kritikusként mondott időszak tanulmányozására a geopolitika és a neveléstudomány keresztmetszetébe helyezve. A kor legjelentősebb francia nyelvkönyveinek elemzése során megvizsgáltam, hogy az ekkor átélt történelmi trauma negatív hatással bírt-e a francia kultúra megjelenítésére. A kutatásom eredménye a magyar szellemi elit hozzáállását dicséri, akik továbbra is a francia irodalom által közvetített, humanista értékekhez igazodó rendíthetetlen hűségükről tettek tanúbizonyságot. Kutatómunkám során megfigyeltem, hogy a magyar szellemi elit nem keverte a politikát és a kultúrát. Ez a szellemi és erkölcsi tudatosság magas fokáról tanúskodik, túlmutatva ezzel a történelem okozta sérelmeken, és olykor a Franciaország és Magyarország között kialakult politikai helyzet által keltett egyéni szenvedéseken. Kutatásomat 2018-ban a Párizsi Magyar Intézet Prix Hungarica díjjal jutalmazta, amellyel minden évben a legjobb francia nyelven írt magyar témájú disszertációt ismerik el.

Az utóbbi időben több tanulmányom is megjelent a doktori értekezésem témájában az *Acta Romanica* folyóiratban Magyarországon, a *Documents* című folyóiratban Franciaországban, ez utóbbit a Francia, mint Idegen Nyelv Történetének Nemzetközi Társasága (SIHFLES) adta közre, amelynek tagja vagyok.

Ezen kívül a párizsi INALCO (Országos Keleti Nyelvek és Civilizációk Intézete) PLIDAM (Nyelvek és identitások sokasága a didaktikában: elsajátítás, közvetítések) kutatócsoportjában is közreműködöm.

Terveim között szerepel a doktori értekezésem publikálása, amelyből egyes fejezeteket kiemelnék és külön jelentetnék meg, elsősorban az egykori tanárokkal és diákjaikkal készített interjúkat, ugyanis azok a két háború közötti időszak franciatanításának szellemiségét hűen visszaadják. Ezt mutatja például Gorilovics Tivadar professzor elbeszélése, aki gimnáziumi tankönyvről mesél, amelyet nem más, mint Bárczi Géza írt 1927-ben. A kiváló nyelvész az Eötvös Collégiumban tanult, és az első világháború után kezdte a franciatanári pályafutását.

A pedagógiai pályafutásom során tapasztalatot szereztem arról, hogyan vonhatóak be nyelvoktatásba a drámajátékok vagy a művészeti tevékenységek (rajz, zene). Ebben a témában szerveztem és vezettem is képzéseket Magyarországon és Szlovéniában. A Francia Intézet támogatásával magyar általános iskolásoknak szóló francia nyelvkönyvet, a *Coccinelle- t* szerkesztettem, amely művészetpedagógiai eszközöket mozgósít. Középtávon tervezem a gimnáziumi célközönség számára is hasonló készségeket mozgósító tananyag kidolgozását.

VARGA ZOLTÁN PHD, HABIL. (PUBLIKÁCIÓS NÉV: Z. VARGA ZOLTÁN)
egyetemi docens, e-mail cím: varga.zoltan@pte.hu

Z. Varga Zoltán habilitált egyetemi docens, irodalomtörténész, a Pécsi Tudományegyetem Francia Tanszékének docense, az ELKH BTK Irodalomtudományi Intézet Irodalomelméleti osztályának vezetője. Egyetemi diplomáját a Pécsi Egyetemen szerezte 1996-ban. A Francia Kormány ösztöndíjasaként posztgraduális tanulmányokat folytatott az Université Paris 8 (1996–97, DEA) és az École des Hautes Études en Sciences Sociales (2000–2003) intézményeiben. 2004-től az irodalomtudomány doktora (PTE IDI), 2018 óta habilitált doktor. Főbb kutatási területe az önéletrajzi műfajok elmélete és modern története, illetve az összehasonlító irodalomtudomány. Szakterületeinek tudományos fórumain tanulmányai jelentek meg magyarul, franciául és angolul. Önálló monográfiákban foglalkozott az önéletrajzi töredékek olvasásának problémáival (*Önéletrajzi töredék, talált szöveg*, Balassi Kiadó, Budapest, 2014), valamint a történelmi traumák önéletrajzi és fikciós ábrázolásának kérdéseivel (*Önéletírás és fikció között*, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2019). Szűkebb kutatási területén, az önéletrajzi műfajok vizsgálatában kezdeményező szerepet játszott a nemzetközi tudományos eredmények hazai recepciójában (tematikus folyóiratszám-szerkesztés, fordításkötet, konferenciaszervezés és konferencia-kötet kiadás). Tagja az *International Auto/Biographic Association* európai szervezetének, részt vesz a szervezet nemzetközi konferenciáin. Tagja az összehasonlító irodalomtudomány legnagyobb nemzetközi szervezetének, az *International Comparative Literature Association*-nek (ICLA), 2013-tól titkárként szervezi a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Összehasonlító Irodalomtudományi Tagozatának évente megrendezésre kerülő hazai konferenciáit, részt vesz az elhangzott konferencia-előadások anyagainak kiadásában. 2013 és 2018 között szerkesztője, jelenleg szerkesztőbizottsági tagja a *Neohelicon*, nemzetközi komparatista folyóiratnak. Szerkesztőbizottsági tag a *European Journal of Life Writing*ban. Pályafutása során több rangos hazai és nemzetközi kutatói ösztöndíjat nyert, részesült Bolyai János kutatói ösztöndíjban, Magyar Állami Eötvös ösztöndíjban, illetve a Francia Kormány ösztöndíjában is. 2022 őszétől 24 hónapos futamidejű NKFI (OTKA) kutatást vezet „Magyar irodalom, mint világirodalom” címmel,

melynek keretében egy a magyar irodalom világirodalmi hálózatait vizsgáló angol nyelvű kötet jelenik meg a Bloomsbury kiadó „Literatures as World Literature” sorozatában. A társszerkesztésében készülő kötetben önálló fejezetben tanulmányozza Párizs reprezentációit a modern magyar irodalomban.

Irodalomtörténeti kurzusai a modern magyar és francia irodalmat ölelik fel, az irodalomelméleti tárgyak közül a prózapoétikai, műfajpoétikai, illetve komparatiztikai kurzusok tartoznak kompetenciájába. Rendszeresen tart a hallgatók szövegértési és elemzési képességeinek fejlesztő interpretációs gyakorlatokat. Oktatási gyakorlata kiterjed az egyetemi képzés összes szintjére, részt vesz az alap- és mesterképzésben, kurzusokat tart a doktori képzésben, valamint az osztatlan tanárképzésben is. Pályafutása során 60 db szakdolgozatot és 2 doktori disszertációt, 99 szakdolgozat bírálójaként szerepelt, opponensként működött közre öt doktori eljárásban. Bizottsági tagként szerepelt akadémiai doktori védésen, habitusvizsgálóként vett részt habilitáció megszerzésére irányuló doktori cselekményben. A hazai oktatási tevékenység mellett nemzetközi oktatási tapasztalattal is rendelkezik, rövid oktatói csereprogramok révén tanított Párizsban (INALCO, Paris 3), Aarhusban (Dánia), Varsóban és Újvidéken (angol, francia és magyar nyelven). A 2022-2022 tanévben a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Irodalmi Intézetében volt az összehasonlító irodalomtudomány vendégprofesszora.

Olasz Tanszék

KENDEH-KIRCHKNOPFNÉ FARKIS TÍMEA PHD

tanszékvezető, adjunktus, e-mail cím: farkis.timea@pte.hu

1988-ban sikeres felvételi vizsga után a Janus Pannonius (ma Pécsi) Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának olasz-történelem szakos hallgatója lettem. Meghatározó időszakban, rendkívüli, tudós oktatókkal találkoztam az öt év képzési időszak alatt. A hagyományosnak nevezhető gimnáziumi olasz nyelvi óraszámnak megfelelően induló egyetemi képzésünk során, olyan oktatók tanítottak az Olasz Tanszéken, akik korábban gimnáziumban is tanítottak hosszabb-rövidebb ideig (teljesség igénye nélkül): Prof. Dr. Herczeg Gyula, Dr. Ordasi Zsuzsa, Dr. Józsa Judit, Dr. Fried Ilona, Dr. Hegyi Ágota, Dr. Neményi Kázmér. A történelem tanszéken oktató tanárain a tudományos élet jeles személyiségei voltak: Dr. Ormos Mária, Dr. Petneki Áron, Prof. Dr. Katus László, Dr. Gyarmati György, Dr. Zimányi Vera, Dr. Barta Gábor. Gimnáziumi tanulmányaim alatt állandó résztvevője voltam az évente megrendezésre kerülő Festival d’Italiano-nak, amely verseny a hazai italianisztika, a magyarországi olasztanárok, a magyarországi olasz nyelvet tanuló diákok legrangosabb eseménye ma is. Amikor felvételt nyertem történelem-olasz szakra, ismerős nevekkkel, arcokat láthattam, hiszen a Tanszék oktatóival ezeken a találkozókön, versenyeken személyesen is találkoztunk. Hallgatói éveink alatt az Olasz Tanszéken oktató tanárok támogatása, segítsége meghatározó volt. Prof. Dr. Herczeg Gyula tanszékvezető levélben fordult Pécs és a tágabb régió iskolaigazgatóihoz, hogy elhelyezkedésünket biztosítsa. 1987/88. tanévben indult a magyar-olasz két tanítási nyelvű képzés a Kodály Zoltán Gimnáziumban. A kezdeti tanárhiányt a későbbiekben a pécsi olasz szakon végzett olasztanárok enyhítették. Kezdetől fogva szoros és folyamatos együttműködés van a Kodály

Zoltán Gimnázium és Tanszékünk között. Végzős hallgatóként kaptam én is lehetőséget arra, hogy főállású pedagógusként oktathassak a Kodály Zoltán Gimnáziumban olasz nyelvet és történelmet olaszul, párhuzamosan az Olasz Tanszéken irodalomtörténeti szemináriumot tarthattam óraadóként. 1994. októberétől a PTE BTK Olasz Tanszékének főállású oktatója vagyok. Gyermekeim születése után, kétszer voltam nagyon rövid ideig igazoltan (GYES) távol. A munka világába való visszatérésemet, a megváltozott oktatási struktúrába, mindkét alkalommal kollégáim segítették. Az eltelt közel harminc év alatt megtapasztalhattam azt az időszakot, amikor harminc, negyven fős évfolyamokat oktattunk, és azt az időszakot is, amikor képzéseinkre jelentkezett hallgatók létszáma drámai csökkenésen ment keresztül. Szakmai pályafutásom legfontosabb célja, hogy az olasz nyelv és kultúra tanításának presztízsét a közoktatásban és a felsőoktatásban egyaránt támogassam.

2010-ben védtem meg a PTE BTK, Interdiszciplináris Doktori Iskola / Középkortörténet Programjában *"Egy 17. századi értelmiségi pálya Gregorio Leti Történelmi és politikai ceremónia című művének korabeli jelentősége és helye az író életművében"* című doktori értekezésemet történelemtudományok tudományágban. Az eltelt időszakban több doktori értekezésben hivatkoztak kutatási eredményeimre, amelyek elsősorban az államérdeklődés elméletekkel foglalkoztak. PhD dolgozatomban felmerülő kutatási kérdésekkel folyamatosan foglalkoztam, így ennek átdolgozott, elsősorban a 17. századi neveléstörténeti vonatkozásait egy lektorált monográfiában 2022-ben publikáltam (*Vademecum a 17. századi Európa nagyköveteinek. Történelmi és politikai ceremónia [1685]* Pécs, Magyarország: Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar (2022), 206 p. ISBN: 9789634299356 ISBN: 9789634299363).

2014-ben Dr. Józsa Judit kolléganőnk halála után a szakmódszertani előadások, szemináriumok, segédszemináriumok oktatója lettem. Igyekeztem tovább vinni, továbbadni mindazt a tudást, amit tőle kaptam, hiszen ő volt az, aki végzős hallgatóként a Kodály Zoltán Gimnázium két tanítási nyelvű tagozatára hívott 1992-ben. Így érdeklődésem az olasz tanítás története felé fordult, elsősorban a jogszabályi keretek tanulmányozása vált kutatásaim célpontjává. A habitus vizsgálatra megjelent: *AZ OLASZ NYELV ÉS IRODALOM OKTATÁSÁNAK KONCEPCIÓJA A XVII-XVIII. SZÁZADI MAGYAR FŐÚRI CSALÁDOK NEVELÉSÉBEN* című lektorált monográfiám. Kőszeg, Magyarország, Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (2021), 178 p. ISBN: 9786155742347

2015-ben az olasz OKTV vizsgabizottsági tagja lettem. 2016-ban elfogadtam a vizsgabizottsági elnöki felkérést. Amikor egyetemi kötelezettségeim engedték, emelt szintű olasz érettségi bizottsági tag voltam. Az ehhez szükséges továbbképzést elvégeztem. Óraadóként tanítottam egy szakgimnáziumban (heti 2 óra) azért, hogy az egyetemi szakmódszertan óráimra élő tapasztalattal érkezzem, hogy a leendő olasztanároknak a legfrissebb információkat továbbíthassam. Így volt lehetőségem megismerni azt az új rendszert, amelybe a hallgatóinkat útra bocsájtjuk. Elkötelezett híve vagyok az olasz kultúrának, a nyelvnek, a tanításnak. Oktató, kutató tevékenységem mellett nagyon fontosnak tartom az itáliai kultúra, az olasz nyelv magyarországi népszerűsítését is. Számos, nyomtatásban meg nem jelent fordítást készítettem el az elmúlt évtizedek alatt. Ezek között kiemelten jelentősnek tartom Haydn: *A patikus* című egyfelvonásos vígoperája szövegkönyvének olasz nyelvről magyar nyelvre történő fordítását. Egyetemi képzésünk alatt e kompetencia fejlesztése megtörtént akkor, amikor még a felsőoktatási képzések portfóliójában a fordítástudomány még nem szerepelt.

Meggyőződésem, hogy az olasz nyelv oktatásával, az itáliai kultúra megismertetésével az állandóan változó körülmények között is lehet és kell foglalkozni. Támogatni kell a

közoktatásban dolgozó olasztanár kollégáinkat, minden segítséget meg kell adni nekik, amelyre szükségük van.

A csoportos és egyéni összefüggő tanítási gyakorlatukat végző hallgatókat folyamatosan követem, problémáikat ismerem, a kísérszemináriumok során igyekszem valóban figyelemmel kísérni első lépéseiket a közoktatási intézményben. Tudom milyen nehézségekkel küzdenek, hiszen tanítottam a közelmúltban olasz nyelvet szakgimnáziumban 11. és 12. osztályban heti két órában, készítettem óravázlatot, reflexiót stb. Ugyanakkor rálátásom van a tehetséggondozásra is, mivel elnökként feladatom az olasz nyelvi OKTV feladatlapjainak lektorálása. Elnökként jelen vagyok és javítom az ország legtehetségesebb olasz nyelvet tanuló diákjainak dolgozatát. Mindezeket a tapasztalatokat, dokumentumokat, megszerzett tudást igyekszem törvényes kereteken belül maradván, titoktartási kötelezettségemnek megfelelően átadni a hallgatóknak.

Majdnem minden középiskolai olasz tanulmányi versenyen pályázati kiírásokkal, zsűritagként, elnökként jelen voltam, jelen vagyok, ezáltal is erősítve a felsőoktatás és a középfokú oktatás közötti kapcsolatokat.

Tanszékünk képzési portfóliója sokszínű: BA (nappali, levelezős, idegen nyelvű), osztatlan nappali, Minor és filológiai specializáció, levelező rövidciklusú/szintemelő tanári MA (két féléves, négy féléves), bölcsész szakfordítói képzés. Az elmúlt közel harminc év során, minden képzési formában tanítottam, vezettem szakdolgozatot, portfóliót. Rálátásom van a képzési formák jogszabályban foglalt kereteire, ezen belül maradván igyekeztem mindig a legjobb tehetségem szerint a hallgatói érdekeket képviselni, őket tanulmányaik során támogatni. Sikernek könyvelem el, hogy a MINOR képzésbe jelentkező hallgatóink egy része, évek óta új felvételi eljárásban csatlakozik az osztatlan tanárképzésbe. Ez a tény is megerősített abban a hitben, hogy sajnálatos módon a pályaválasztás ideje kitolódik, sok esetben egy BA alapszak képzése közben alakul ki a fiatalokban egy határozottabb kép arról, hogy melyik diplomával, milyen állásra tudnak a végzés után pályázni. Ezért is, már az első éves hallgatóknak tanácsadója, támogatója voltam, vagyok. Legnagyobb előnye a kis létszámú tanszéknek éppen ez a támogató környezet, amely a legutóbbi időszak legnagyobb sikerének könyvelhető el.

2022. május 25-ei BTK Kari Tanács 48/2022 határozata alapján az olasz nyelv és kultúra tanári szak felelőse lettem. A BTK Kari Tanácsa a 65/2022 határozatában jóváhagyta az általam készített olasz nyelv és kultúra tanára szak tantervének nappali munkarendjének módosítását.

PAPP BEÁTA

óraadó oktató, e-mail cím: noyz.narcos@freemail.hu

Középiskolai tanulmányaimat a pécsi Kodály Zoltán Gimnázium magyar-olasz két tannyelvű tagozatán fejeztem be. Egyetemi éveim (2009-2015) a Pécsi Tudományegyetemhez kötnek. Az alapképzést a Pécsi Tudományegyetem Olasz Tanszékén, valamint Spanyol és Ibero-amerikai Tanulmányok Tanszékén fejeztem be. Olasz szakdolgozatom címe *La tipologia del femminile nella narrativa di Carlo Cassola*, spanyol szakdolgozatom címe *Tatuaje como arte y cultura*. A mesterdiplomát a Pécsi Tudományegyetem Olasz Tanszékén, valamint Neveléstudományi Tanszékén szereztem meg. Már gimnazistaként lenyűgözött a két tannyelvű oktatási rendszer által nyújtott magas nyelvi és kulturális tudás. Érdeklődésem e képzés felé az egyetemi éveim alatt sem lankadt, így a tanári szakdolgozatomat - melynek

címe: *Lehetőségek és nehézségek a magyar-olasz két tannyelvű oktatásban* - ennek az oktatási formának szenteltem. 2021-től doktorandusz hallgató lettem a Pécsi Tudományegyetem Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskolában. A Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesületének (HERA), valamint a Kétnyelvű Iskoláért Egyesületének (KIE) tagja vagyok. 2022-től óraadó oktató vagyok a PTE-BTK Olasz Tanszékén, eddig oktatott tárgyam a Szakmai kommunikáció kurzus.

A doktori disszertációm témája a magyar-olasz két tannyelvű oktatás és intézményeinek többdimenziós vizsgálata. Az érdeklődési körömet érintő főbb pillérek a nyelvidaktika, a tartalomalapú nyelvoktatás, az idegen-nyelvi szocializáció és a szociolingvisztika.

Kutatásaimban komparatív vizsgálattal kívánom feltérképezni az olasz tagozattal rendelkező középiskolákat érintő egyezéseket és az esetleges különbségeket.

Számos hazai és nemzetközi konferencián tartottam előadást magyar, valamint olasz nyelven. 2022-ben doktorandusz mobilitás keretén belül előadóként vettem részt Franciaországban a Párizs Nanterre-i Egyetem által megrendezésre került *Centres et périphéries dans les littératures de langues romanes* című tudományos romanisztika konferencián. Munkásságomat tekintve mindeddig két magyar és két olasz nyelvű publikáció származik a pennámból, illetve publikálás alatt áll további két olasz nyelvű értekezésem. Jelenlegi figyelmem a két tannyelvű képzésben elért érettségi eredmények irányába orientálódik.

RÓNAKY ESZTER PHD

adjunktus, e-mail cím: ronaky.eszter@pte.hu

1999-ben diplomáztam a PTE BTK Olasz Tanszékén. 2000-ben kezdtem el a tanszéken tanítani, kezdetben óraadó oktatóként, majd egyetemi tanársegédként, 2015-től pedig egyetemi adjunktusként dolgozom.

2012-ben doktoráltam az ELTE Bölcsészettudományi Karán irodalomtudományból, az italianisztikai irodalom- és művelődéstörténet alprogram keretein belül. Témavezetőim dr. Szkárosi Endre és dr. Takács József voltak. A doktori disszertációm témája: *Elmélet és gyakorlat Giuseppe Ungaretti életművében. Ungaretti, az irodalomkritikus.*

A doktori fokozat megszerzését követően figyelmem az olaszországi dialektális irodalom, ezen belül a dialektális költészet felé fordult. Jelenlegi kutatásaim fókuszában is ez a terület áll. 2007-ben válogatásomban, fordításomban és szerkesztésemben megjelent egy háromnyelvű verseskötet Achille Curcio olasz költő dialektusban írt verseiből, *L'unda mi cunta / Hullámok dala* címmel.

Konferencia-előadásaimban, valamint hazai és olaszországi folyóiratokban megjelent tanulmányaimban egyrészt ezzel a területtel – az olaszországi dialektális irodalommal – foglalkozom, másrészt a huszadik századi és kortárs olasz irodalom szerzőinek szövegeit vizsgálom. Mindezek mellett az alábbi területek érdekelnek még: kritikátörténet, magyar-olasz összehasonlító irodalomtörténet, a műfordítás elmélete és gyakorlata, fordítástörténet.

Oktatási tevékenységem során a következő tárgyakat tanítom rendszeresen: *20. századi és kortárs olasz irodalomtörténet, 19. századi olasz irodalomtörténet, Irodalom- és kultúratudományi alapismeretek, Bevezetés az irodalmi tanulmányokba, az újlatin irodalmak, Irodalmi szövegelemzés és módszerei, Szövegírás, szövegolvasás, Kutatásmódszertan, Nyelvfejlesztés.*

2015 óta az MTA Pécsi Területi Bizottsága Nyelv- és Irodalomtudományok Szakbizottsága Romanisztikai Munkabizottságának titkáráként segítem az elnök munkáját.

Fontos számomra a hallgatókkal való közös tudományos munka, a tehetséggondozás, a hallgatók tutorálása. A 2016/2017-es tanévben Bodrogai Dóra, olasz-német szakos hallgató a témavezetésemmel elnyerte a Kriszbacher Ildikó Ösztöndíjat, 2017-ben pedig a XXXIII. OTDK Humán Tudományi Szekciójának Olasz irodalom tagozatán harmadik helyezést ért el *Biblia és bomba. Az „elkeseredett harmincas” történetei az ólomévekben* című dolgozatával. 2019-ben bekapcsolódtam a doktori képzésbe: dr. Takáts Józseffel közösen elvállaltuk Szakál Katalin doktori disszertációjának témavezetését. Szakál Katalin 2020-ban, a PTE Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskolájában sikeresen doktori fokozatot szerzett (értekezésének címe: *Az ólomévek Olaszországa. Az olasz terrorizmus reprezentációjának lehetőségei az elbeszélő irodalomban*).

Jövőbeli terveim között az elsődleges cél a habilitáció 2025-ig. Ehhez egyrészt minél több lehetőséget szeretnék megragadni külföldi egyetemeken történő vendégoktatásra, másrészt szeretnék létrehozni és fordításomban, szerkesztésemben megjelentetni egy háromnyelvű antológiát a huszadik századi és kortárs olaszországi dialektális költészet legfontosabb szövegeiből. A kötetben az egyik oldalon a dialektusban írt szövegek szerepelnek majd, ezek alatt olvasható az olasz prózafordítás, mellettük pedig a magyar nyelvű műfordítás szerepel. A műfordítással kapcsolatos tapasztalataimról, valamint az általam tanulmányozott szerzőkről és műveikről egy önálló monográfia formájában tervezek írni.

SALAMON ESZTER PHD

adjunktus, e-mail cím: salamon.eszter2@pte.hu

Az ELTE BTK orosz-olasz szakán való végzésem után 16 évig a Szombathelyi Berzsenyi Dániel Tanárképző Főiskola (később egyetem) Olasz Nyelv és Irodalom Tanszékén tanítottam főként nyelvészeti tárgyakat és olasz filmtörténetet.

Pécshez két dolog is köt: 2008-ban itt, Szépe György professzor úr Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Iskolájában szereztem meg a PhD fokozatot, és két szemeszteren keresztül oktattam olasz filmtörténetet a nappalis hallgatóknak. A Pécsi Romanisztika Intézet Olasz Tanszékén az idei évben kezdtem tanítani, és nagyon örülök ennek az új lehetőségnek.

Kutatási területem, ami egyben a PhD disszertációm témája is volt: szociolingvisztika, azon belül is az olaszországi nyelvi kisebbségek témaköre, még pontosabban az olyan különleges helyzetű kisebbségké, akik mögött nem áll egy anyaországi nyelvi minta, ahol a nyelvüket hivatalos vagy államnyelvként beszélnék. Név szerint ez a friuli és a szárd beszélőközösség Észak-Olaszországban, illetve Szardínia szigetén, akiknek a nyelveit csak 1999-ben ismerték el különálló újlatin nyelvekként az ország törvényei szerint, és akiknek így saját erőből rövid időn belül kellett (volna) megegyezésre jutniuk a saját közös nyelvük sztenderdizált változatának alapjairól, és egyidejűleg előteremteniük a nyelv formális helyzetekben való alkalmazásának előfeltételeit, mint pl. törvények és rendeletek szövegei, az iskolai oktatáshoz szükséges tankönyvek és egyéb anyagok, a nyelv hitéletben való használatához a közös nyelvre lefordított Biblia stb.

Többször nyertem el 3-3 hónapos Alpok-Adria kutatói ösztöndíjakat az Udinei Egyetemtől, Szintén Friuli-Venezia Giulia tartományban egy hónapon keresztül részt vehettem a Gemonai Nemzetközi Kommunikációs Laboratórium munkájában, és volt alkalmam Firenzében egy kétéhetes tanár-továbbképző kurzuson tanulni.

Az utóbbi években más területen dolgoztam, és az idézettségem összegyűjtésekor az a kellemes meglepetés ért, hogy a John Benjamins Könyvkiadó által kiadott *Contested Languages: The hidden multilingualism of Europe* című kötetben találtam hivatkozást egy 10 évvel korábbi tanulmányomra.

A disszertációm témáját továbbra is kutatom, amiben egyelőre az azóta eltelt évek történéseinek feltérképezésénél tartok. Továbbra is érdekel az olasz filmtörténet, amit itt, a pécsi tanszéken is van lehetőségem tanítani, valamint a korábbi szakdolgozatom témája: magyar versek olasz fordításainak elemzése.

2009-ben készült velem egy interjú, amely a Velencei Egyetem Összehasonlító Nyelvészet- és Kultúratudományi Tanszékén belül működő Nyelvoktatási Kutatóközpont *ITALS* (Italiano Lingua Seconda e straniera) című folyóiratában olvasható: Barazza, Roberta, L'insegnamento dell'italiano in Ungheria. A colloquio con Eszter Salamon. Bollettino ITALS, Aprile 2009, Anno VII, n. 29.

<https://www.italis.it/articolo/l%E2%80%99insegnamento-dell%E2%80%99italiano-ungheria-colloquio-con-eszter-salamon>

SEDIÁNSZKY NÓRA

óraadó oktató, e-mail cím: sedianszky@gmail.com

Jelenleg a Pécsi Egyetem Irodalom- és Kultúratudományi Doktoriskolájának másodéves hallgatója vagyok, emellett színházi dramaturgként, fordítóként, íróként is dolgozom. Kutatási területem, doktori disszertációm tervezett témája: női alkotók és gondolkodók Velencében.

Az elmúlt egy évben több, magyar és nemzetközi konferencián is részt vettem (SZITU Konferencia, Pécs, Derrida-konferencia, Budapest, Térey-konferencia, Budapest, PIM, Romanisztikai találkozások, Budapest, Eötvös Kollégium, IDK Konferencia, Pécs), magyar, olasz és angol nyelven adtam elő. 2022 nyarán több kollégámmal együtt részt vettem a Nanterre-i Egyetem nyári nemzetközi műhelyén.

Az eltelt évek, évtizedek során (1995-ben diplomáztam olasz nyelv- és irodalomból az ELTÉ- n, 2000-ben a Színház- és Színművészeti Főiskola dramaturg-színháztudományi szakán) számos publikációm jelent meg, többségük színházi folyóiratokban, szaklapokban. 2014 és 2021 között négy kötetem jelent meg, javarészt kulturális útikalauzok, útleírások, 2014-es kötetem (*Velence útvesztői*, Saxum Kiadó), Velencével foglalkozik. Korábban, 2009-11 között a veszprémi Pannon Egyetemen oktattam dramaturgiát és színháztörténetet, a Színház- és Filmművészeti Egyetemen tartottam kurzusokat (opera- és kultúrtörténet). Többször fordítottam Goldonit (*Mirandolina*, *A kávéház*), jelenleg több színház is játssza *Teljesen idegenek* c. fordításomat. Leggyakrabban színház- és kultúrtörténetet, dramaturgiát, olasz színház- és filmtörténetet, illetve legutóbb művészet- és zeneszemiotikát oktattam.

TOMBI BEÁTA PHD, HABIL.

egyetemi docens, e-mail cím: tombi.beata@gmail.com; tombi.beata@pte.hu

2000 és 2006 között elsősorban XIX. századi olasz irodalomtörténettel és recepcióesztétikával foglalkoztam. Kutatásaim középpontjában Ugo Foscolo poétikai szövegei és a róluk írt kritikák vizsgálata állt. 2006 után azonban a XVII-XVIII. században zajló tudományos forradalom meghatározó szövegei kerültek érdeklődésem középpontjába. Kutatásaim elején azonban rögtön azzal kellett szembesülnöm, hogy az említett időszakban a tudományos irodalomként meghatározott szöveghalmaz mellett egy újfajta kánon is kialakulóban van. Az ismeretterjesztő irodalomként meghatározott szövegek státusza a mai napig számos kérdést vet fel. Ezért aztán a legsürgetőbb feladat azoknak a paraméterek meghatározása, amelyek alapján el lehet különíteni tudományos és ismeretterjesztő szöveghalmazokat.

Kutatómunkám középpontjában ezért már több, mint tíz éve a tudományos forradalom időszakban született tudományos és nem-tudományos szövegek vizsgálata áll. Elsősorban itáliai és angolszász források alapján azt vizsgálom, hogy az Európában megalakult tudományos társaságok, illetve akadémiák nyomán kibontakozó tudományos élet milyen mértékben jelent meg a társadalom különböző területein. Más szóval: azt vizsgálom, hogy a tudomány miként alakult át ismeretterjesztéssé.

Hogy teljesebb képet kapjak az európai ismeretterjesztő irodalom kialakulásáról, illetve az ismeretterjesztő irodalom, a tudományos irodalommal kialakított kapcsolatáról, néhány évvel ezelőtt kutatásaim új irányt vettek, és az európai kontextus feltérképezése után a Magyarországon zajló tudományos élet tanulmányozása felé fordultam. Munkám során azonban számos akadályba ütköztem, ami elsősorban azzal magyarázható a XVIII. századi Magyarországon a tudományos élet kimerült különböző tudományos műhelyek kialakításának kísérletében, illetve társaság-tervezetekben. Ám a jó néhány zsákutca ellenére sem tudtam elmenni a mellett a tény mellett, hogy a hiányzó tudós társaságok, illetve akadémiák ellenére a természettudományok valamilyen módon mégis megjelennek a kialakulóban levő folyóiratok hasábjain. A magyarországi folyóiratok azonban, ellentétben az itáliai, vagy az angolszász lapoktól, elsősorban a külföldi folyóiratokból átvett tudománynépszerűsítő írásokat fordították le és adták közre. Még a XVIII. század második felében megjelent sajtótermékek sem adtak hírt a magyarországi tudósok tevékenységéről, illetve tudományos műveikről.

Ezeket a cikkeket elsősorban az különbözteti meg a tudományos munkáktól, hogy kivétel nélkül a közérthetőség és az egyértelműség jellemzi őket. A sokszor természettudományos ismeretek híján levő újságírók célja ugyanis korántsem az volt, hogy tovább gondoljanak egy-egy tudományos tételt, vagy részt vegyenek a tudományos akadémiák falai között zajló munkában. Egyedüli szándékuk az volt, hogy az emberek megismerjék, és szükség esetén a gyakorlatban is alkalmazzák a közreadott tudományos eredményeket, illetve hogy tájékoztassanak egy-egy érdekes, a többnyire tájékozatlan olvasóközönség számára sokszor megmagyarázhatatlan, vagy rejtélyes jelenségről. Az, hogy a tudományos tartalom ellenére ezekből az írásokból teljes mértékben hiányoznak a tudományos nyelvhasználatra jellemző szakkifejezések egyértelműsíti, hogy ebben az esetben már nem tudományról, hanem tudománynépszerűsítésről van szó.

Oktatómunkám középpontjában az olasz irodalom történetének tanítása áll. XVII. századi irodalomtörténeten kívül a reneszánsz és a barokk irodalom jelentős irányzatainak és alakjainak oktatása is az én feladatom, amit előadások és szemináriumok formájában

tolmácsolok a hallgatóság felé. Emellett irodalomelméleti, retorikai és műfaj történeti órákat is tartok. Különböző ösztöndíjakkal rendszeresen utazok külföldre, ahol az oktatómunka mellett, komoly kutatómunkát is folytatok. Eddig három monográfiám (két magyar és egy olasz nyelven) és négy szerkesztett kötetem jelent meg.

Fontosnak tartom a tehetséggondozást. Volt tanítványaimmal tartom a kapcsolatot és konferenciák, kutatási projektek formájában dolgozom velük együtt. Tanszéki TDK felelősként pedig fontos feladatomban érzem, hogy a hallgatóinkat a kutatás, a tudományos diákkélet felé tereljem. Az elmúlt öt évben konzulensként két hallgató TDK munkáját követtem.

WALLENDUMS TÜNDE PHD

adjunktus, e-mail cím: wallendums.tunde@pte.hu

2020 őszén nagy örömmel csatlakoztam a PTE Romanisztika Intézete Olasz Tanszékének közösségéhez. Ismerős közegbe kerültem, hiszen nagyjából egy évtizeddel korábban ugyanebben az épületben, ráadásul mai kollégáim egy részével többé-kevésbé egy évfolyamban végeztem doktori tanulmányaimat.

Annak idején sem véletlenül jöttem Pécsre. Olyan doktori iskolát kerestem, ahol támogatták a gyakorlati jellegű, a mindennapi problémákhoz (is) kapcsolódó kutatásokat. A Szépe professzor által vezetett Alkalmazott Nyelvészeti Doktori Iskola éppen ilyen volt.

Doktori kutatásom témája – a nyelvi udvariasság – az idegenvezetőként és kíséretolmácsként nap mint nap átélt kisebb-nagyobb kultúrák közti konfliktusokból, kommunikációs- és nyelvi kihívásokból fakadt. Eredeti terveim szerint a doktori dolgozat egy Galateo dello straniero, azaz az olasz társadalomba (akárcsak időlegesen is) beilleszkedni igyekvő idegent segítő nyelvi, kommunikációs és viselkedési kalauz alapja lett volna. A kutatás – a perugiai Università per stranieri tanári továbbképző kurzusán végzett felmérés – során azonban érdeklődésem egyre inkább az idegen nyelvi udvariasság és a gazdasági-üzleti-diplomáciai szaknyelv tanításának kérdései irányába tolódt el. Publikációim is elsősorban erre a gyakorlati területre fókuszáltak (szállodanevek, gasztronómiai és más reáliák fordítási megoldásai stb.).

Egyre többet foglalkoztam a szaknyelvi képzés, vizsgáztatás, feladatfejlesztés, vizsgafeladatmoderálás kérdéseivel is. Ennek eredménye a Diplomáciai szaknyelvi kézikönyv olasz nyelven című kétrészes (elméleti és gyakorlati ismeretanyagot és feladatokat tartalmazó) munka.

Családommal néhány évig Firenzében éltünk, így – magyar anyanyelvű gyermekeim olaszországi iskolai beilleszkedését követve – alkalmam nyílt személyesen is megismerni a bevándorlók/külföldi cserediákok integrációját elősegítő pedagógiai jó gyakorlatokat, valamint az olaszországi magyarok nyelvi és kulturális identitását megőrizni, ill. fejleszteni célzó törekvéseket.

Önkéntesként, majd vendégtanárként egy rövid ideig a Firenzei Egyetem Nyelvi, Irodalmi és Interkulturális Tanulmányok Tanszékén folyó munkába is bekapcsolódtam, majd elvégeztem egy MID képzést, s azóta is lelkesen tanítok – elsősorban olaszoknak – magyart mint idegen nyelvet is.

Az Olasz Tanszéken nyelvészeti tárgyak oktatása a feladatomban. Ezek közül különösen kedves számomra az Alkalmazott nyelvészet és a Leíró nyelvtan. Előbbi keretében igyekszem átadni az idegennyelvtudás mérésével és fejlesztésével kapcsolatos tapasztalataimat, az

utóbbi során pedig – a hallgatókkal közösen – megkíséreljük áttekinteni az olasz grammatikai rendszert, újra és újra rácsodálkozva a két nyelv közötti hasonlóságokra és különbségekre, valamint a nyelvi (és kommunikációs) norma folyamatos változásaira.

A jövőt illetően úgy gondolom, hogy az olasz nyelvtanulás, ill. -tanítás (melynek jótékony, terápiás hatásáról az Olasztanárok kézikönyve c. művében Nyitrai Tamás is írt) mellett egyik legfontosabb feladatom a hallgatók empátiás készségének, nyelvi- és interkulturális tudatosságának és – nem utolsósorban – szakmai önbizalmának fejlesztése. Utóbbit nagyban elősegítheti, ha eredményesen szerepelnek a nemzetközileg is nagyra értékelt olasz egynyelvű nyelvvizsgákon (CILS, CELI, PLIDA), ill. olasztanári vizsgákon (CEDILS, DILS-PG, DITALS). Az említett vizsgákra való felkészítést, ill. a vizsgáztatásba történő bekapcsolódást – nemzetközileg is akkreditált vizsgahelyként, ill. oktatóként/vizsgáztatóként – az intézményi és az egyéni szakmai jövőkép szempontjából is megvalósításra érdemes feladatnak tartom.

Spanyol és Ibero-amerikai Tanulmányok Tanszék

BERKICS ERIKA PHD

adjunktus, e-mail: berkics.erika@pte.hu

Egyetemi tanulmányaimat a Szovjetunióban a Kijevi Idegen Nyelvek Állami Tanárképző Egyetemén végeztem 1981 és 1986 között, ahol orosz–angol nyelv és irodalom szakos tanári diplomát szereztem; a spanyol nyelvtanár szakot a JPTE-n végeztem el a 90-es évek közepén. PhD fokozatot a PTE TTK Földrajzi Intézet „*A társadalmi-gazdasági aktivitás területi-környezeti problémái*” doktori programjában szereztem 2008-ban. Kutatásaim során azt vizsgáltam, hogyan befolyásolták a latin-amerikai térségben a 1990-es 2000-es években végbemenő társadalmi-gazdasági változások a latin-amerikai őshonosok etnikai identitását és területeik határait. A kutatásaimhoz kapcsolódva számos hazai és külföldi folyóiratban jelentek meg tudományos publikációim.

A PTE-n közel 30 éven át az Idegen Nyelvi Lektorátuson tanítottam spanyol nyelven különböző szaknyelvi (üzleti, EU-s, fordítói) és civilizációs (Spanyolország és a latin-amerikai országok kultúrája) kurzusokat, valamint több éven át orosz nyelvtanfolyamokat is tartottam. Ezzel párhuzamosan 2012-ig a Spanyol Szeminárium óraadó oktatójaként tanítottam spanyol morfoszintaxist, majd 2017-től a Spanyol és Ibero-amerikai Tanulmányok Tanszék főállású oktatójaként tanítok spanyol nyelvészeti tárgyakat, spanyol szaknyelvet és nyelvföldrajzot.

Közel négy évtizedes nyelvtanári pályafutásom folyamatos tanulással és szakmai megújulással telt: több olyan hazai projektben vettem részt, melyek célja a nyelvtanítás-nyelvtanulás módszertani innovációja volt. Ezekben a projekteken tapasztalatot szerezhettem digitális nyelvoktató tananyagok írása, a nyelvtudás mérőeszközeinek fejlesztése, élményközpontú nyelvtanulás módszertani és tartalmi kidolgozása és megvalósítása terén, ill. a *Formative Assessment Benchmarking* c. nemzetközi projektben lengyel, finn és litván partneregyetemek oktatóival együttműködve lehetőségem volt az idegennyelvű beszédkészség formatív értékelési módszereinek megismerésére, jó gyakorlatok átvételére és disszeminációjára.

LILÓN DOMINGO ANTONIO PHD, HABIL.

intézetvezető, tanszékvezető, egyetemi docens, e-mail cím: lilon.domingo@pte.hu

Kapcsolatom a Pécsi Tudományegyetemmel 1989-ig vezethető vissza, amikor még Janus Pannonius Tudományegyetem volt és Tanárképző Kara volt, a Bölcsészettudományi Kar még nem létezett. 1989. szeptemberében kezdtem dolgozni a Pécsi Egyetemen (JPTE-n), első munkahelyem a Pacsirta utcai kollégiumban volt, ahol nevelőtanárként dolgoztam. Ebben az évben kezdtem spanyol nyelvet tanítani az Idegennyelvi Lektorátuson, hivatalosan ezt megelőzően nem volt lehetőség spanyol nyelv tanulására a JPTE-n. Egy évvel később Fülei-Szántó Endre professzorral elindítottuk a Spanyol Programot, amelyet 1992-ben az Oktatási Minisztérium először mint hároméves nyelvtanári szakot, majd négyéves főiskolai tanárszakot engedélyezett. 1990-óta folyamatos a spanyol nyelv és kultúra oktatása a Pécsi Tudományegyetemen, a Spanyol Tanszék/Spanyol Szeminárium, ill. jelenlegi nevén Spanyol és Ibero-amerikai Tanulmányok Tanszék keretein belül. 33 éve vagyok oktatója ugyanannak a szervezeti egységnek.

A Tanszék munkájában alapításától kezdődően aktívan kivettem a részem: részt vettem a 3, ill. 4 éves képzési program kidolgozásában, FEFA, TEMPUS, ERASMUS programokban, külföldi partnerkapcsolatok kiépítésében spanyol és portugál egyetemekkel (Universidad Complutense de Madrid, Universidad Europea de Madrid, Universidad de Barcelona, Universidad de Santiago de Compostela, Universidad de Castilla-La Mancha, Universidade Fernando Pessoa), valamint latin-amerikai egyetemekkel (Universidad de Buenos Aires, Universidad de Santiago de Chile, Universidad Michoacana San Nicolás de Hidalgo). 1992-ben Nagy Sándorné (+) kezdeményezésére megalapítottuk a pécsi Magyar-Spanyol Baráti Társaságot, melynek alelnöke voltam/vagyok. A Társaság tevékenységének köszönhetően szoros kapcsolatot építettünk ki a budapesti latin-amerikai nagykövetségekkel, ami hozzájárult a Latin-Amerikai Központ (2004-től Ibero-Amerikai Központ) létrehozásához, melynek keretein belül kerülnek megszervezésre minden évben az Ibero-amerikai Napok (2022-ben volt a XXIII.) Az Ibero-amerikai Napok tudományos programjain keresztül szoros együttműködést alakítottunk ki spanyol, latin-amerikai és ibero-amerikai kutatóközpontokkal, egyetemekkel (Megatrend Egyetem – Belgrád, Primorska Egyetem – Koper, Zágrábi Egyetem, CESLA kutatóközpont – Varsó, CELA – Pozsony, LAI – Bécs, Ibero-Amerikai Központ – Prága, West University – Timisoara, Babes-Bolya, Kolozsvár). Magyarország, Szerbia és Románia hispanistái nemzetközi hálózatot hoztak létre, mely a térség számos egyetemét tömöríti. Több nemzetközi szimpóziumot, kongresszust és konferenciát szerveztünk: ilyenek voltak a CEISAL kongresszusa Pozsonyban 2004-ben, az 54 ICA Bécsben 2012-ben, a Portóban megrendezett CEISAL kongresszus 2013-ban. A két utóbbi kongresszus szervezésében a tudományos bizottság tagjaként vettünk részt. Közreműködtem a Nemzetközi Tanulmányok BA és MA képzés kidolgozásában; a programon belül Latin-Amerika témájú kurzusokat tartottam. A történelem MA programon belül részt vettem a Kapcsolódó Kontinensek specializáció kidolgozásában. Közreműködtem a Története, Politológia, nyelvészet doktori programok különböző bizottságaiban. Témavezetőként különböző szakos hallgatók diplomamunkájának elkészítését irányítottam (történelem, szociológia, politológia, nemzetközi tanulmányok) a pécsi és más egyetemeken is. Több OTDK-n is közreműködtem. Aktívan részt veszek a PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola (témavezető), a PTE Irodalomtudományi Doktori Iskola (témavezető), a PTE Földtudományok Doktori Iskola (témakiíró) bizottságaiban, három doktorandusz hallgató szakmai irányításom alatt készíti disszertációját.

A PTE-n végzett 32 éves oktatói és kutatói tevékenységem során számos alkalommal voltam a Spanyol Tanszék, Spanyol Szeminárium és a Spanyol és Ibero-amerikai Tanulmányok Tanszék különböző képzéseire járó hallgatók szakdolgozati konzulense (hároméves spanyol nyelvtanári szak, főiskolai (négyéves) nyelvtanári szak, BA Újlatin nyelvek és kultúra spanyol), melyek kidolgozásában aktívak közreműködtem. Hosszú lenne felsorolni mindazokat a hallgatókat, akik irányításom mellett írták meg szakdolgozatukat, mint ahogyan a tanítványaimé is, akik mindnyájan - különböző szakterületeken – sikeres szakemberekké váltak és. Természetesen, vannak közöttük olyanok, akiknek a pályája látványosabb sikereket ígért, míg másoké – nem kevésbé eredményes szakmát művelőké – kevésbé. Vannak köztük tolmácsok (Hatás Péter, Csalló Máté), diplomaták (Endreffy Lóránd, dr. Beck András), sport hírbemondó (Szabó Szilárd), több – a köz- és a magánszférában dolgozó menedzser és természetesen azok a volt hallgatóink, akik spanyol tanárként dolgoznak az ország különböző városaiban (Pécs, Kaposvár, Fonyod Dél-Dunántúlon).

Az eredmények közül a legfontosabbnak azt tartom, hogy közreműködhettem a pécsi és a dél-dunántúli iskolákban spanyol nyelvet tanító kollégák 99%-ának a képzésében. Pécsen hivatalosan 15 olyan spanyol tanár dolgozik a város általános- és középiskoláiban, akik a tanszékünkön szereztek diplomát: 1) Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium magyar-spanyol két tanítási nyelvű tagozata: 6 fő (Simonovics Andrea, Füzesi Kitti, Futó Andrea, Merksz Ildikó, Szörényi Bernadett, Berkics Erika,); 2) (pécsi) Leöwey Klára Gimnázium: 1 (Szabados Péter); 3) Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnázium: 2 (Novacsek Adrien, Feitscher Luca); 4) Szent Mór Katolikus Általános Iskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Gimnázium és Szakközépiskola: 2 (Pintér Ábel, Takács Katalin Dóra); 5) PTE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Babits Mihály Gimnázium: 2 (Fekete Zsófia, Bognár Vasas Dóra); 6) pécsi Waldorf Iskola: 2 (Jakab Erika, Rózsáné Katzírz Petra). Mindannyian azt az általunk megkezdett munkát viszik tovább, amit 1989-ben indítottunk el Pécsen, amikor a városban még szinte sehol nem volt spanyol nyelvoktatás. Kaposváron Lendvai-Tóth Anita (Táncsics Mihály Gimnázium) és Ivanics Beáta (Nagyboldogasszony Római Katolikus Gimnázium, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola), Fonyódon pedig Bognárné Huzsvai Cecília (Mátyás Király Gimnázium).

Kutatási területem *Latin-Amerika a hidegháború idején, Transzatlanti migrációs tanulmányok, Kelet-Közép Európa – Latin-Amerika: összehasonlító tanulmányok* és *Latin-Amerika az irodalom tükrében*. E témákban számos könyvet és tudományos cikket publikáltam Magyarországon és külföldön angol, magyar és spanyol nyelven.

PETKOVA INGRID PHD

adjunktus, e-mail cím: petkova.ingrid@pte.hu

Az ELTE BTK spanyol-bolgár tanárszak elvégzése után, folytattam tanulmányaimat az egyetem nyelvészeti doktori iskolájának Romanisztika Oktatási Programján.

Doktori disszertációm témája: a navatl (nahuatl) eredetű szavak vitalitásának vizsgálata, Mexikó Veracruz tartományában. A kutatásom során kérdőívekkel vizsgáltam azt, hogy milyen mértékig, illetve milyen jelentéssel ismertek ezek a szavak az egynyelvű (spanyol) és kétnyelvű (navatl-spanyol) beszélők körében. A Mexikóban beszélt spanyol egyik fő jellegzetessége az indián, ezen belül is a navatl eredetű szókincs jelenléte, amely számában nem annyira jelentős, viszont a mindennapi életben gyakran használt, és ezáltal egy különleges vonást kölcsönöz ennek a spanyol nyelvi változatnak.

Ahhoz, hogy ezt a kutatást elvégezhessem, Mexikóban töltöttük a családommal a 2006-2007-es tanévet, ami meghatározó élmény volt mindannyiunk számára. Lányaim megtanultak spanyolul és azóta is élénken érdeklődnek a spanyol nyelvű kultúrák iránt. Én pedig ezután többször jártam kint ösztöndíjakkal és azóta is foglalkozom -többek között- a mexikói spanyol nyelv jellegzetességeivel (pl. nyelvtisztasági törekvések vagy a veracruz-i melegek megnevezési terminusai), illetve a navatl rá gyakorolt hatásával (pl. tanítunk-e indián eredetű szavakat a spanyol, mint idegen nyelv órákon).

Egy másik téma, ami foglalkoztat, és ami a disszertációm témájából is következik, az a nyelvi interferenciák kérdése, továbbá a transzlingvizmus, vagyis két nyelv egyszerre való használata a szóbeli vagy írásbeli kommunikáció során. Ennek egyik oka, hogy a két nyelv együtt árnyaltabb üzenetet képes kifejezni. Másrészt egyre gyakrabban találkozhatunk ezzel a jelenséggel irodalmi művekben is, ami által egy fajta sajtószerű kód képződik, ami sokkal komplexebb üzenetet hordoz, mintha csak egy nyelven lenne megfogalmazva a mondanivaló (pl. Transzkultúra és transzlingvizmus Junor Díaz *The Brief Wondrous Life of Oscar Wao* regényében, illetve Transzlingvizmus-e amit Sylvia Molloy használ *Nyelvek között élni* esszéjében).

Összeségében a nyelvek, konkrétan a spanyol és a navatl, valamint a spanyol és az angol egymás mellett élésének és egymásra hatásának a témái érdekelnek, és a jövőben is ezt szeretném kutatni. Terveim között szerepel tovább folytatni a disszertációm témáját, vagyis a navatl eredetű szókincs vitalitásának vizsgálatát, ezúttal azonban nemcsak kérdőívek, hanem irányított vagy félig irányított interjúk segítségével, ami feltételezhetően realisabb képet adna a valóban használt navatl eredetű szavakról, illetve szeretném a lexikai vizsgálódásaimat, szociokulturális szempontokkal kiegészíteni, mivel úgy vélem, hogy a nyelvet nem érdemes csupán önmaga kontextusában vizsgálni, hanem inkább környezetében, társadalmi és kulturális korrelációiban.

Másik nagyon fontos része az életemnek, talán a legfontosabb, az a tanítás. A Tanszéken nyelvészeti és nyelvórákat tartok, változatos témákban: nyelvtörténet, bevezetés a spanyol nyelv tudományba, fonetika, alkalmazott nyelvészet, hogy csak néhányat említsek. Szeretem végig követni a hallgatókat, ahogy bizonytalan 18-19 évesekből érett, gondolkodó, a hispan irodalomban, kultúrában, nyelvészetben, többé-kevésbé jártas végzősök lesznek belőlük és természetesen elégedettséggel tölt el minket, ha ezen a területen folytatják tanulmányaikat mester képzésen vagy kijutnak spanyol nyelvterületre, hogy ott kamatoztathassák a tudásukat.

A Pécsi Egyetemre még 2010-ben Kiss Tamás, volt kollégánk hívott, ekkor 7 évet töltöttem itt. Utána külföldre mentem dolgozni, négy évet tanítottam a krakkói Pedagógiai Egyetemen, majd szűk egy év mexikói tartózkodás után, jelenlegi tanszékvezetőnk, Antonio Domingo Lilón hívott vissza, nagy örömmel.

RUMI ENIKŐ

óraadó oktató, e-mail cím: rumieniko@gmail.com

Első szakdolgozatom címe tulajdonképpen ki is jelölte jövőbeli kutatási irányomat *Sántaiskola avagy Julio Cortázar labirintusai* volt. Ezzel a munkával fejeztem be első három évemet a PTE spanyol szakán, Dr. Kiss Tamás volt a témavezetőm, Tony Domingo Lilón pedig kifejezte, hogy szívesen látna viszont a tanszéken. Cortázar fordítása kapcsán kerültem ismeretségbe Benyhe Jánossal is, a fent említett regény aktuális magyar változatának

alkotójával, valamint az ELTE mesterképzésén kezdtem el foglalkozni a fordítástudománnyal, fordításkritikával. Ez jelenleg is szerepe van tudományos munkásságomban: a Miskolci Egyetem Alkalmazott Nyelvészeti és Fordítástudományi konferenciáján az újrafordítás, illetve a fordító szerzői szerepének kérdését fogom vizsgálni Borges és mások *Don Quijote*-tanulmányainak nyomán elindulva.

Cortázar után más argentin írók, költők és irányzatok kutatásával foglalkoztam, például az avantgárd, amelynek az ELTE-n végzett mesterképzés szakdolgozati kutatási témáját szenteltem. Ekkor kezdett el foglalkoztatni az irodalom társművészeteként elsőként a vizualitás, majd a zene. Alfonsina Storni, argentin költőnő művészetével is a zeneiségen keresztül kerültem kapcsolatba: az *Alfonsina és a tenger* című dal révén, melyet Felix Luna és Ariel Ramirez, a Kreol mise szerzője, a művésznő halála után alkottak. A daltól kölcsönvett címmel tartottam meg első előadásomat az Országos Idegennyelvű Könyvtárban a költőnő dalainak zenés feldolgozásait ismertetve, munkásságát bemutatva, majd egy, fordításaimból és saját versekből álló kötet (*Alfonsina és én*) bemutatójával folytattam Magyar Bori énekesnő kíséretével a Nyitott Műhelyben. Ekkor már több fordításom is megjelent Napút Online honlapon Alfonsinától, valamint Juan Ramón Jiménez verseiből. A Várad és a Székelyföld folyóiratokban is ekkor kezdtem publikálni saját költeményeimet.

Disszertációs témám fő központja a huszadik század eleji latin-amerikai nőirodalom, világirodalmi és társadalomtudományi szempontjai is fontos kutatási területet képvisel. Emellett az irodalom társművészeteként bekerült a látókörömbe az ékszerkészítés is, Zámori Eszter *Gyöngysorok Alfonsinának* című ezüstékszer sorozatának több darabját az én fordításaim ihlették ugyancsak Alfonsina Storni költeményeiből. Ez a kiállítás a PONT Galériában volt látható, a megnyitón elhangzottak fordításaim és Alex Torres gitárkíséretében az *Alfonsina és a tenger* című dal is, spanyol nyelven.

2021-ben és 2022-ben szintén az Országos Idegennyelvű Könyvtár nyílt napját adtam elő, először a tangó, majd a flamenco történetéről. Utóbbi előadásomat a könyvtár kérésére meg fogom ismételni a tánc világnapja alkalmából, április 29-én.

2021-ben az Eötvös Kollégium Romanisztikai Találkozások címmel megrendezett konferenciáján Alfonsina Storni és Sor Juana Inés de la Cruz tizenhetedik századi mexikói költőnő szövegeiből kiindulva a portréverset hasonlítottam össze Paul de Man *Az önéletrajz, mint arcrongálás* című esszéjének önéletrajz-konceptiójával. Doktori programom fontos összetevője az összehasonlító irodalomtudomány, emiatt is fontosnak érzem jelenlétemet a Nanterre-i Nyári Egyetemen. Itt prezentáltam első olyan témámat, amellyel új kutatási irányvonalamon indultam el, a színháztörténet felé. Shakespeare *Hamlet*jének eredetét, korábbi és későbbi feldolgozásait hasonlítottam össze szociológiai szempontból; a pécsi „Színház dokumentáció emlékezet” konferencián szintén a színház korrajzi dokumentum jellegét vizsgáltam a spanyol arany századi színház és az ezzel egyidőben létező latin-amerikai missziós színház, valamint a vallási és kulturális szinkretizmus bemutatásán keresztül.

A disszertációs munka, valamint a konferenciákon való részvétel mellett a Spanyol és Iberoamerikai tanulmányok tanszéken tanítok latin-amerikai és európai spanyol irodalmat, itt minden évben enyém a megtiszteltetés, hogy a doktori tanulmányaimnak megfelelő tárgyat, irodalomtudományt oktassak az egyetemünkön ösztöndíjjal tanuló spanyol ajkú hallgatóknak.

Új utakon II.

Doktorandusz szekció ABSZTRAKTOK

BÁBA VIKTÓRIA

mesterszakos hallgató, Francia nyelv, irodalom és kultúra mesterszak
e-mail cím: baba.viktoria@yahoo.com

Emlékek egy gyarmati háborúról. Az algériai háború eseményei spanyol önkéntesek beszámolói alapján

A francia haderőben már évszázadok óta találkozhatunk külföldi katonákkal, köztük spanyol emigránsokkal és önkéntesekkel is. Ezek a katonák hűségesen szolgálták a francia anyaországot, a gyarmati háborúkban pedig gyakran még az életüket is feláldozták Franciaországért. Ez az 1954-től 1962-ig tartó algériai háború során is tetten érhető volt, ebből kifolyólag előadásom első fele a franciák ellen vívott észak-afrikai konfliktusban odavesztett hispán légiósok általános bemutatására összpontosít. Ezek a spanyol önkéntesek a Francia Idegenlégió kötelékében teljesítettek szolgálatot, és a *Mémoires des Hommes* francia internetes adatbázisnak köszönhetően harminchat olyan spanyol származású légionáriust sikerült azonosítanom, akik Franciaországért haltak hősi halált, miközben az észak-afrikai ország francia gyarmati uralom alól való felszabadításáért küzdő helyi erők ellen harcoltak. Kutatásom második lépéseként az adatok elemzésével és prozopográfiai módszerek felhasználásával egy átfogó képet alkottam róluk. Az esetek mellett természetesen voltak olyanok is, akik a háború alatt eltűntek vagy nagy szerencsével túléltek a kegyetlenségeket. Ebből kifolyólag előadásom második felét Joaquín Mañes Postigo *Añoranzas hispanas de la Legión Extranjera* című művének felhasználásával közreadom néhány kiemelkedő és különleges spanyol személyiség részletes életútját, akiről a dokumentarista irodalom eme darabja érzékletes leírásokkal szolgál.

Kulcsszavak: *algériai háború, Francia Idegenlégió, spanyol önkéntesek, prozopográfia, dokumentarista irodalom*

Nostalgie d'une guerre coloniale. Les événements historiques de la guerre d'Algérie racontés par des volontaires espagnols

Pendant des siècles, les forces armées françaises comptaient maints de soldats étrangers, comme des émigrants et des volontaires espagnols. Ces soldats servaient fidèlement la métropole française, allant souvent jusqu'à sacrifier leur vie pour la France dans les guerres coloniales. Cela s'est également vérifié pendant la guerre d'Algérie de 1954 à 1962. La première moitié de mon exposé sera donc consacrée à dessiner une image générale des légionnaires espagnols morts dans la guerre de décolonisation nord-africaine. Ces volontaires espagnols servaient au sein de la Légion étrangère et, grâce à la base de données et site internet mettant à disposition les archives militaires du Ministère des Armées français, nommé *Mémoires des Hommes*, j'ai pu identifier trente-six légionnaires d'origine

espagnole qui moururent héroïquement pour la France en combattant contre les forces locales qui luttèrent pour libérer Algérie des pouvoirs français. Deuxièmement, j'ai analysé les données et me suis servie de la méthode prosopographique pour en dessiner une image complète. En plus de ceux qui sont morts, on rencontre d'autres qui disparurent pendant la guerre ou qui eurent la chance de survivre aux atrocités. C'est pourquoi la seconde partie de ma présentation sera basée sur l'ouvrage de Joaquín Mañes Postigo, intitulé *Añoranzas hispanas de la Legión Extranjera*, et comprendra des biographies détaillées de certaines des personnalités espagnoles les plus remarquables et extraordinaires.

Mots-clés : guerre d'Algérie, Légion Étrangère, volontaires espagnols, prosopographie, littérature documentaire

NYÚL ESZTER ANNA LLM

tanársegéd, Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

e-mail cím: nyul.eszter.anna@pte.hu

Aktív hűség a közösséghez – az állampolgári innováció

Állampolgárnak lenni nem magától értetődő, sokkal inkább a társadalomban megélt folyamatos tanulási folyamatnak tekinthető, ahol az egyén identitására hatással van a személyes szükséglete és a közösségben betöltött szerepe és helye. Akkor lehetséges az állampolgárként történő önkategorizáció, ha a személyes tapasztalatok megerősítik ebben a felismerésben. Emellett minden államnak megvan a saját elképzelése a lakóiról; hogy ki kit és miért tart „jó állampolgárnak” koronként és rendszerektől függően eltérő. Az egykor még társadalmi innovációnak számító állampolgárságra nevelési formák (cserkészlet 1907-ben, az első személyi igazolvány ünnepélyes átvétele 1954-ben, az állampolgári és szociális kompetenciák meghatározása 2006-ban) felhasználásával olyan új módszert sikerült alkotni, amely segítette a társadalmi innováció megvalósulását egy hátrányos helyzetű településen. A helybélieknek olyan állampolgári kompetenciát fejlesztő képzést kínáltunk fel, amely a kutatás–beavatkozás vizsgálati módszerével valósult meg. A kutatásban az állampolgárságra nevelés és a társadalmi innováció közötti kapcsolat rávilágított, hogy a demokratikus állampolgárság megélése egyszerre lehet elérendő cél és eszköz is, amely természetéből adódóan választ képes nyújtani a fennálló egzisztenciális problémákra. A folyamat során nyert tapasztalatok olyan kérdésekre adtak választ, mint

- Melyek a szükséges ismeretek ahhoz, hogy „jó állampolgár” legyen valaki Magyarországon?
- Miért nehéz megkülönböztetni a magyar gyakorlatban az állampolgári és szociális kompetenciákat egymástól?
- Az állampolgárságra nevelés egyben társadalmi innovációnak is tekinthető-e?
- Érdemes-e még a régi állampolgári nevelést érintő innovációkat alkalmazni?

A doktori kutatás eredménye szerint az állampolgárság tudatos megélése olyan társadalmi innovációvá válhat, amely amellyel, hogy elmélyíti a szükséges állampolgári ismereteket, de a mindennapi szociális kapcsolatokat is ösztönzi és építi, miközben további lehetőségek előtt nyitja meg az ajtót.

Kulcsszavak: állampolgárság, társadalmi innováció, állampolgári és szociális kompetenciák, kutatás-beavatkozás

La fidélité active à la communauté - L'innovation civique

La citoyenneté n'est pas une spécificité évidente de la personne, c'est un apprentissage perpétuel dans la société où l'identité de l'individu se forme selon les besoins de son bien-être et selon les formes de participation dans la communauté. Une personne peut être alors catégorisée par elle-même comme citoyen si ses expériences renforcent cette reconnaissance. En plus, chaque pays a sa propre vision de ses citoyens, mais bien sûr selon les époques et les régimes, on catégorise autrement qui est « le bon citoyen ». En expérimentant les anciennes innovations civiques – comme le scoutisme, la citoyenneté en actes à partir de 1907, la cérémonie de remise de la première carte d'identité hongroise à partir de 1954, les compétences citoyennes et sociales dans l'UE à partir de 2006 – une nouvelle méthode d'innovation sociale a été mise en place dans une petite communauté marginale et désavantagée. Avec la méthode recherche-intervention, une formation a été proposée aux habitants du village pour améliorer leurs compétences civiques. Dans cette recherche en regardant la relation entre l'éducation à la citoyenneté et l'innovation sociale, on constate que la citoyenneté démocratique peut être un but et aussi une méthode qui aide systématiquement la solution des problèmes existentiels. Grâce à une expérience académique, des réponses ont pu être données aux questions suivantes :

- Quelles sont les connaissances nécessaires pour devenir « bon citoyen » en Hongrie ?
- Quel élément cause la difficulté de distinguer les compétences citoyennes et sociales dans la pratique hongroise ?
- Est-ce que l'éducation à la citoyenneté est une innovation sociale systématique ?
- Est-ce qu'on peut encore utiliser de nos jours avec succès les anciennes innovations de l'éducation à la citoyenneté ?

Selon les résultats de la recherche, la reconnaissance de la citoyenneté peut être une innovation sociale révélatrice qui améliore les connaissances civiques et aide aussi les relations interpersonnelles dans la vie quotidienne en ouvrant la porte à de nouvelles possibilités.

Mots-clés : *citoyenneté, innovation sociale, compétences citoyennes et sociales, recherche-intervention*

PALÓCZ MÁRK

doktorandusz hallgató, Interdiszciplináris Doktori Iskola

e-mail cím: palocz.mark@gmail.com

Internálótáborok mindennapjai - A Francia Idegenlégió előszobája

Franciaország mindig vonzó úticél lehetett azok számára, akik valamilyen kényszerű oknál fogva kénytelenek voltak elhagyni a Magyar Királyságot egy új élet reményében. Levéltári források alátámasztják, hogy az első világháború előtt is éltek magyarok a francia állam

területén. Az úticéljuk az esetek nagy többségében Párizs vagy a Francia Idegenlégió volt. A francia kultúráért felelős minisztérium munkatársai a Nagy Háború végének centenáriumának alkalmából feltöltötték az összes világháborús katonai kartotékot egy központi online felületre, így azok bárki számára kutathatóvá váltak. Ennek alapján könnyen bizonyítható a magyarok jelenléte Franciaországban. A magyar diaszpórát a szakirodalom külön nem említi, hanem egybeveszi az osztrák–magyar diaszpórával. A világháború kitörésével ez utóbbi diaszpóra tagjait internálótáborokba helyezték, mivel az Osztrák–Magyar Monarchia állampolgárai a franciák számára ellenséges államhoz tartoztak. Számukra két menekülési út létezett: jobb esetben a humanitárius úton való hazajutás, kevésbé jobb esetben pedig az Idegenlégió.

Kulcsszavak: diaszpóra, magyarok, Franciaország, internálótáborok, Idegenlégió

La vie dans les camps d'internement - L'antichambre de la Légion étrangère

La France a toujours été une destination attirante pour ceux qui avaient dû quitter le Royaume de Hongrie à cause d'une raison de contrainte dans l'espoir d'une nouvelle vie. Des sources d'archives confirment que des Hongrois vivaient sur le territoire de l'État français même avant la Première Guerre mondiale. Dans la plupart des cas, leur destination finale était Paris ou la Légion étrangère. À l'occasion de centenaire de la fin de la Grande Guerre, les responsables de ministère chargé de la culture française ont achevé un travail énorme, en mettant tous les documents militaires sur un plateforme central en ligne, les rendant consultables par tous. Par conséquent la présence des Hongrois en France peut être prouvée facilement. La diaspora hongroise n'est pas mentionnée séparément dans la littérature, par contre elle est bien regroupée avec la diaspora autrichienne en tant que diaspora austro-hongroise. Avec le déclenchement de la guerre les membres de cette dernière diaspora ont été placés dans des camps d'internement car les citoyens de la Monarchie Austro-Hongroise étaient considérés comme d'ennemis provenant d'un pays en guerre contre la France. Pour eux, il existait deux voies d'évasion : dans le meilleur des cas, le retour par voie humanitaire, dans le moins bon cas, la Légion étrangère.

Mots-clés : diaspora, hongrois, France, camps d'internement, Légion étrangère

PAPP BEÁTA

**doktorandusz hallgató, óraadó, Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola
e-mail cím: papp.beata33@gmail.com**

Vizsgálat az olasz kimenteti vizsgákon elért eredményekről

Jelen tanulmány célja, hogy megvizsgálja a pécsi Kodály Zoltán Gimnázium magyar–olasz két tannyelvű tagozatát elhagyó diákok emelt szintű olasz célnyelvi érettségi vizsgán elért eredményeit. Az olasz nyelvet illetően mindeztidőig nem született olyan értekezés, amely a középiskolai kimeneti követelményekkel foglalkozott. Kutatási kérdésünket az határozta meg, hogy nyelvi tagozatosként kimagaslóan teljesítenek-e a diákok a kimeneti vizsgát illetően. Elemeztük a vizsgált intézmény tanulóinak a 2012–2021 közötti periódusra

vonatkozó májusi emelt szintű olasz célnyelvi érettségi eredményeit. Eredményképpen elmondható, hogy a vizsgált időszakban az érettségit tett osztályok létszáma meglehetősen alacsony. A tanulmányozott időszakban vizsgázott osztályok százalékos átlagban mért teljesítménye a vártnál alacsonyabb. Összegzésképp elmondható, hogy az elmúlt tíz évben kis létszámmal rendelkező osztályok tettek emelt szintű olasz célnyelvi érettségi vizsgát, továbbá annak ellenére, hogy a tanulók öt éves két tannyelvű képzésben vettek részt, a kimeneti vizsgán osztályszinten mérve mégsem értek el kiemelkedő eredményeket.

Kulcsszavak: két tannyelvű, Kodály Zoltán Gimnázium, olasz tagozat, osztálylétszám, olasz érettségi vizsga

Ricerca sui risultati raggiunti all'esame d'uscita d'italiano

Lo scopo di questo studio è quello di esaminare i risultati raggiunti all'esame di maturità d'italiano di livello avanzato dagli studenti che lasciano la sezione bilingue italo-ungherese del Liceo Kodály Zoltán di Pécs. Per quanto riguarda la lingua italiana, finora non è nato un saggio che trattasse i requisiti d'uscita dell'istruzione secondaria. La nostra domanda di ricerca è stata determinata dal fatto che gli alunni si esibiscano in modo eccezionale all'esame d'uscita essendosi studenti di sezione linguistica o meno. Abbiamo analizzato i risultati dell'esame di maturità d'italiano di maggio degli studenti dell'istituzione studiata concernente il periodo dal 2012 al 2021. Di conseguenza, si può affermare che l'unità delle classi che hanno superato la maturità durante il periodo in esame è piuttosto bassa. Il rendimento delle classi esaminato in percentuale media durante la fase studiata è inferiore alle attese. In conclusione, si può dire che negli ultimi dieci anni, l'esame di maturità d'italiano di livello avanzato è stato superato dalle classi di unità di classe ridotta, inoltre nonostante il fatto che gli alunni abbiano partecipato per cinque anni alla formazione bilingue, non sono riusciti a raggiungere risultati eccezionali all'esame d'uscita misurato a livello di classe.

Parole chiave: bilingue, Liceo Kodály Zoltán, sezione italiana, unità, esame di maturità d'italiano

RUMI ENIKŐ

**doktorandusz hallgató, óraadó, Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola
e-mail cím: rumieniko@gmail.com**

Nők új betűkből/ Huszadik századi identitás-írás és önélet-rajzolás

Kutatásom egyik célja a latin-amerikai női alkotók, költők, írók és zenészek szerepének bemutatása a huszadik századi latin-amerikai szociológiai változásokban; emellett helyt kap a latin-amerikai identitás kialakulása és megfogalmazása, valamint a művészetben való implicit és explicit megjelenése és kidolgozása főként a századelő Latin-Amerikájában. Fontos szerepet képvisel kutatásomban Paul de Man *Az önéletrajz, mint arcrongálás* c. esszéjének együtt vizsgálása Alfonsina Storni arcképverse, a *Szonett portréim hölgyéhez* c. költeménnyel. E tanulmányhoz folytatott kutatásom során kezdtem el tanulmányozni Sor

Juana Inés de la Cruz, 16. századi mexikói költőnő portréverseit is, valamint a forma, legyen az szonett, esszé vagy önéletrajz, definiáló, tartalommodifikáló hatását is. A *Nők új betűkből* cím egyrészt egyik előadásomra utal, melyben Clarice Lispector, brazil író nő novelláiban és Alfonsina Storni verseiben megjelenő tárgyak, női ruhadarabok, tükör, újság stb. szimbolikus és konkrét használata által felépülő szövegműködést vizsgáltam, másrészt E. Fischer-Lichte A dráma története *Emberek új húsból* c. részére, melynek új emberképe párhuzamba hozható a huszadik század elején létre jövő vagy létre jönni próbáló új nőtípussal, illetve az ennek hatására bekövetkező társadalmi változásokkal.

Kulcsszavak: lírikus önarckép, a forma teremtő ereje, identitásteremtés és -keresés, századelő, emberek új húsból

Mujeres de palabras nuevas

Uno de los objetivos de mi investigación es el papel de las artistas, escritoras, poetas, y cantautoras latinoamericanas en los cambios sociológicos de la América Latina al principio del siglo XX, junto con la formación y articulación de la identidad latinoamericana especialmente en la América Latina de fin de siglo. Parte central de mi estudio es el análisis de *La autobiografía como desfiguración* de Paul de Man contrastando con el autorretrato lírico de Alfonsina Storni, *Soneto a la mujer de mis retratos*. A lo largo de la investigación para este estudio empecé a observar los autorretratos de Sor Juana Inés de la Cruz, una poetisa mexicana del siglo XVI, junto con la influencia y el poder, en acaso la modificación del contenido de la forma, ya sea soneto, ensayo o autobiografía. El título *Mujeres de palabras nuevas* es una referencia, por un lado a una conferencia que impartí en la cual exploré la función textual construida por el uso simbólico y concreto de los objetos, como prendas de vestir, joyas o espejos en los poemas de Alfonsina Storni y en varios textos de la escritora brasileña, Clarice Lispector, y por otra parte al ensayo sobre la historia del teatro de Erika Fischer-Lichte, cuya nueva imagen del ser humano puede ser paralela al nuevo tipo de mujer que se estaba creando o intentando crearse a principios del siglo XX.

Palabras claves: autorretrato lírico, cuestiones de identidad, la forma como molde, siglo veinte, gente de carne nueva

SEDIÁNSZKY NÓRA

doktorandusz hallgató, óraadó, Irodalom- és Kultúratudományi Doktori Iskola

e-mail cím: sedianszky@gmail.com

„Velencén rőt az este” - Musset és George Sand Itáliában, avagy két francia író-utazó Velence élménye...

Alfred de Musset és George Sand 1833-34-ben Itáliában jártak, s ez a tény nem csupán egy szenvedélyes és ambivalens szerelmi kapcsolat lenyomatát jelenti, de kultúrtörténeti szempontból is különös jelentőséget kapott. Ennek az időszaknak nagy részét ugyanis Velencében töltötték, és a város mindkettejükre nagy hatást tett, jelentősen formálva irodalmi munkásságukat is. Előadásomban első sorban azt szeretném vizsgálni, hogyan

jelenik meg Musset és Sand akkori és későbbi műveiben Velence, mit jelent a közvetlen élményanyag rögzítése, és hogyan alakul át ez az ambivalens tapasztalat a későbbi művekben? Velence poétikai hatása nagyon erős, és bizonyos szempontból egyedülálló a városok között – sajátos képlete, misztikája és irracionálisága nem sok művészt hagyott érintetlenül, a romantika alkotói pedig különösen fogékonyak voltak rá. Az a belső szellemi és érzelmi utazás érdekel, ahogy a múlt, a jelen, majd a jövő síkján jelenik meg és alakul át a valóság és a képzelet Velencéje – két nagyszerű író szemén keresztül. Musset és Sand munkásságában számos műfajban és számos tükörben jelenik meg ez az igen összetett Velence-kép, az egész együtt pedig egy igen izgalmas, dinamikus és bonyolult történetet ad ki.

Kulcsszavak: *Musset, Sand, romantika, Velence, várospoétika*

“A Venezia, la rossa” Musset e George Sand in Italia, ovvero l'esperienza veneziana di due scrittori e viaggiatori francesi...

Alfred de Musset e George Sand visitarono l'Italia nel 1833-34, e questo fatto testimonia non solo una relazione amorosa, appassionata ed ambivalente, ma riveste anche un particolare significato dal punto di vista culturale e storico. I due francesi trascorsero la maggior parte di questo periodo a Venezia, e la città esercitò una profonda influenza su entrambi, trasformando molto la loro opera letteraria. Nella mia presentazione vorrei esaminare principalmente come Venezia appare nelle opere di Musset e di Sand in quel periodo e in quelli successivi; cosa significa la sistemazione dell'esperienza diretta nel presente e come viene trasformata quest'esperienza ambivalente nelle opere tardive? L'effetto poetico di Venezia è molto forte, e la Serenissima in certo senso è unica tra le altre città: la sua particolare immagine, la sua mistica e la sua irrazionalità hanno lasciato pochi artisti indifferenti, e gli artisti romantici sono stati particolarmente sensibili all'influsso della città. Mi interessa soprattutto il viaggio spirituale ed emozionale, attraverso il passato, il presente e il futuro; m'interessa il processo come Venezia si trasforma durante questo percorso da una città reale ad un posto immaginario, attraverso gli occhi di due grandi scrittori, due scrittori francesi. Nell'opera di Musset e di Sand, quest'immagine molto complessa di Venezia è presentata in molti generi e in molti specchi, che insieme danno vita a una storia molto emozionante, dinamica ed articolata.

Parole chiave: *Musset, Sand, romanticismo, Venezia, poetica di una città*